

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

คดีหมายเลขดำที่ อร. ๒๙๗/๒๕๖๑
คดีหมายเลขแดงที่ อร. ๑๖๗/๒๕๖๒

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๓ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง

นายมงคลกิตติ์ สุขสินธารานนท์ ที่ ๑
นายอภิเดช เดชวัฒน์สกุล ที่ ๒
นายเรืองศักดิ์ เจริญผล ที่ ๓
พันโท แพทย์หญิง กมลพรรณ ชิวพันธ์ศรี ที่ ๔

ผู้ฟ้องคดี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ที่ ๑
คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ที่ ๒
คณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน ที่ ๓
ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ที่ ๔
คณะกรรมการบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ที่ ๕
คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ที่ ๖
คณะกรรมการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ที่ ๗
คณะกรรมการกลางว่าด้วยสินค้าและบริการ ที่ ๘

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (อุทธรณ์ คำพิพากษา)

/ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่...

ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่อุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองกลาง ในคดีหมายเลขดำ
ที่ ๑๘๗๒/๒๕๕๖ หมายเลขแดงที่ ๑๘๓๗/๒๕๖๑

ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ฟ้องและเพิ่มเติมฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เป็นประชาชนชาวไทย
ที่มีสิทธิและหน้าที่ปกป้องรักษาผลประโยชน์ของชาติและปฏิบัติตามกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ถูกฟ้องคดี
ทั้งแปดกระทำการและงดเว้นกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดราคาน้ำมัน
เชื้อเพลิง ราคาก๊าซธรรมชาติ และราคาค่าไฟฟ้า หลายประการ ได้แก่ (๑) ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เสนอให้คณะกรรมการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิงและให้ลอยตัว
น้ำมันตามกลไกตลาดโลก ซึ่งคณะกรรมการได้มีมติตามข้อเสนอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๑
พฤษภาคม ๒๕๓๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้ร่วมกันกำหนดราคาน้ำมันและก๊าซ
ธรรมชาติที่แพงเกินจริง โดยกำหนดราคาหน้าโรงกลั่นสูงกว่าราคาตลาดโลกทำให้โรงกลั่นต่างๆ
มีกำไรเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้ง ยังปรากฏว่ามีการกระทำที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน เช่น มีผู้เป็นประธาน
หรือกรรมการในโรงกลั่นเข้าเป็นคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงานหรือเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
ในการตั้งราคาพลังงาน กำหนดราคาน้ำมัน ราคาหน้าโรงกลั่น ราคาเงินสมทบกองทุนน้ำมัน
และการใช้จ่ายเงินกองทุนน้ำมัน อันทำให้การกำหนดราคาน้ำมันไม่เป็นธรรมและไม่โปร่งใส สร้าง
ภาระให้กับประชาชนในประเทศ นอกจากนี้ ในส่วนของการกำหนดเงินเข้ากองทุนน้ำมัน มีการ
กำหนดเงินเข้ากองทุนน้ำมันที่เอื้อประโยชน์ต่อเอกชนที่ถือหุ้นปิโตรเคมีและมีการเลือกปฏิบัติ
ในการกำหนดเงินสมทบกองทุนน้ำมัน เช่น ตามมติคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน ครั้งที่
๗/๒๕๕๕ (ครั้งที่ ๑๐๔) เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ มีมติให้อุตสาหกรรมทั่วไปภาคประชาชน
จ่ายเงินสมทบกองทุนน้ำมัน ๑๑ - ๑๒ บาท ต่อกิโลกรัม แต่อุตสาหกรรมปิโตรเคมี กลับจ่ายเพียง
๑ บาท ต่อกิโลกรัม ส่วนภาคขนส่ง จ่าย ๓ บาท ต่อกิโลกรัม โดยเงินที่นำไปเข้ากองทุนน้ำมันนี้
เป็นการนำไปชดเชยให้โรงกลั่นและบริษัทในเครือของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ที่ประกอบ
กิจการอุตสาหกรรมปิโตรเคมี และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ยังมีการบิดเบือนข้อมูล
เกี่ยวกับก๊าซธรรมชาติในประเทศว่าไม่เพียงพอสำหรับใช้ในภาคครัวเรือนและภาคการขนส่ง
จนต้องสั่งจากต่างประเทศและนำเงินในกองทุนน้ำมันไปชดเชย และในส่วนของกำหนด
ค่าการตลาด ยังมีการกำหนดค่าการตลาดที่เอื้อเอกชนและเจ้าของสถานีบริการน้ำมัน ทำให้
ประชาชนต้องจ่ายค่าน้ำมันแพงกว่าความเป็นจริง (๒) ราคาก๊าซธรรมชาติ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปด
กำหนดราคาก๊าซ NGV. โดยไม่เป็นธรรมและฉ้อฉล เอื้อต่อเอกชนผู้ถือหุ้นในเครือบริษัท ปตท.
จำกัด (มหาชน) และไม่เคยแสดงหลักฐานการซื้อขายก๊าซ NGV ไม่เคยแสดงหลักฐานว่าเนื้อก๊าซ
ที่ซื้อมาจากปากหลุมราคาเท่าไร ซึ่งราคาเนื้อก๊าซที่บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) นำมาแสดงต่อ
สาธารณชนเป็นราคาที่สูงเกินจริงถึง ๔ เท่าตัว อีกทั้ง ค่าใช้จ่ายในการให้บริการสถานี NGV ของ

/บริษัท ปตท. จำกัด...

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) แพงกว่าเอกชนดำเนินการถึงร้อยละ ๓๓ - ๓๗ และนโยบายที่ทำให้มีสถานะบริการน้ำมันนอกแนวท่อก๊าซและการเติมก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (Co2) ล้วนส่งผลให้ต้นทุนราคาก๊าซ NGV สูงขึ้นโดยไม่จำเป็น (๓) ราคาค่าไฟฟ้า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ คิดคำนวณค่าไฟอัตโนมัติ (ค่าเอฟที) โดยคำนวณจากค่าต้นทุนเชื้อเพลิงก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้า ต้นทุนการรับซื้อไฟฟ้าจากเอกชน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ รับซื้อในราคาที่สูงกว่าบริษัทเอกชนอื่นๆ ทั้งนี้ ก็เนื่องมาจากผลประโยชน์ทับซ้อนของผู้มีอำนาจในการรับซื้อ และเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ได้เสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ เพื่อขอขึ้นค่าเอฟทีอีก ๐.๕๗๔๕ บาท ต่อหน่วย โดยอ้างว่าเนื่องจากราคาน้ำมันดิบ ราคาก๊าซธรรมชาติ ราคาน้ำมันเตา และราคาน้ำมันดีเซลเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ได้เจรจาต่อรอง และมีมติให้ปรับขึ้นอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ (ค่าเอฟที) ในงวดเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๕ อีกหน่วยละ ๐.๓๐ บาท และต่อมาได้ประกาศขึ้นอัตราค่าเอฟทีในเดือนกันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๕ อีก ๑๘ สตางค์ต่อหน่วย โดยอ้างว่าเป็นผลมาจากก๊าซธรรมชาติที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้าราคาสูงขึ้นตามราคาน้ำมัน อีกทั้งความต้องการในการใช้ไฟเพิ่มขึ้น ทั้งที่ข้อเท็จจริงที่ปรากฏ ราคาก๊าซธรรมชาติ และราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกลดลง ซึ่งการปรับขึ้นอัตราค่าเอฟทีในครั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ก็มีได้ทำหน้าที่ทักท้วงหรือสืบหาข้อมูลเพิ่มเติมจากข้อเสนอที่เสนอมานี้ ไม่มีการเสนอความเห็นต่อแผนพัฒนาการผลิตไฟฟ้า แผนการลงทุนในกิจการไฟฟ้า แผนการจัดหาก๊าซธรรมชาติ และแผนการขยายระบบโครงข่ายพลังงานเพื่อนำเสนอรัฐมนตรีหรือไม่ได้เสนอความเห็นหรือให้คำแนะนำต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการประกอบกิจการพลังงานตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ และการต่อรองอัตราค่าเอฟทียังเป็น การต่อในมูลค่าที่แพงเกินจริงอีกด้วย

ดังนั้น กระบวนการในการตั้งราคาค่าไฟฟ้า การรับซื้อไฟฟ้าจากเอกชน การชดเชยค่าไฟฟ้า การชดเชยราคาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ซึ่งมีผลกระทบต่อประชาชนจึงมีความไม่เป็นธรรม ไม่โปร่งใส มีการเลือกปฏิบัติ อันเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และกฎหมายอาญา ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ ซึ่งมีหน้าที่ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้นำน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นสินค้าควบคุมตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ จึงมีหน้าที่กำหนดราคาสินค้าควบคุมที่เป็นธรรมและกำหนดต้นทุนราคาขายที่เป็นธรรมแก่ประชาชนตามกฎหมาย แต่กลับละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด โดยไม่กำหนดเพดานราคาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่เป็นธรรม ปล่อยให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ รวมทั้งเอกชนที่ขายน้ำมันตั้งราคาตามอำเภอใจและค้ากำไรเกินควร การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดจึงทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสิ้น

/ต้องจ่าย...

ต้องจ่ายค่าน้ำมันและค่าไฟฟ้าเพิ่มขึ้น รวมทั้งยังส่งผลให้ราคาค่าสินค้าอุปโภคบริโภคเพิ่มสูงขึ้นด้วย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. ให้ศาลสั่งเปิดเผยข้อมูลการนำเข้า LPG (ในรูปของโพรเพนและบิวเทน) ในจำนวนเท่าใด และไปใช้ในหน่วยงานใด รวมทั้งค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในการชดเชย การนำเข้า

๒. ให้ศาลสั่งให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) แยกการนำเข้า LPG ที่ใช้สำหรับปิโตรเคมีกับภาคการขนส่งและภาคครัวเรือน โดยให้กลุ่มปิโตรเคมีจ่ายชดเชยตามต้นทุนราคานำเข้าอย่างแท้จริง และสัดส่วนที่กลุ่มปิโตรเคมีเคยได้รับการชดเชยจากรัฐขอให้คืนแก่ประชาชนทั้งหมดโดยขอให้ศาลสั่งให้กลุ่มปิโตรเคมีในเครือบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ทำรายงานค่าใช้จ่ายที่นำเงินกองทุนไปชดเชย LPG นำเข้าที่ใช้ในอุตสาหกรรมปิโตรเคมีย้อนหลังสี่ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๕

๓. หยุดเอาเงินกองทุนอ่วม LPG ภาคปิโตรเคมี และอุตสาหกรรม หรือภาคธุรกิจเพื่อการค้า

๔. หยุดขึ้นราคา LPG และ NGV โดยให้คงราคาเดิม เหมือนในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ คือ NGV ราคา ๘.๕๐ บาท ต่อกิโลกรัม ราคา LPG ราคา ๑๑.๕๐ บาท ต่อกิโลกรัม เพราะบริษัทในเครือบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้กำไรจากการขายก๊าซในสัดส่วนที่สูงมากเกินควร และผลประโยชน์ตกแก่เอกชนส่วนใหญ่ หากต้องการคงราคาก๊าซทั้งสองชนิดไว้ ขอให้อยู่ในรูปของภาษีของรัฐทั้งหมดที่เหมาะสม ยกเลิกการคิดราคาก๊าซที่แพงเกินจริง

๕. ให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) แสดงหนังสือซื้อขายต้นทุนที่แท้จริงของก๊าซ NGV จากปากหลุม รวมถึงบริษัทลูกในเครือบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

๖. ให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เลิกผูกขาดการขายก๊าซธรรมชาติเพราะเพิ่มภาระแก่ประชาชนในการที่บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กินส่วนต่างการนำเข้าก๊าซไปขายให้แก่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยและให้มีการนำเข้าออกเสรี ซึ่งหากบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ไม่ผูกขาดการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจะทำให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยสามารถนำเข้าราคาก๊าซที่ถูกกลงได้ ค่าไฟฟ้างก็จะลดลง

๗. ให้แจ้งและแยกตัวเลขให้ชัดเจนในการซื้อน้ำมันดิบเข้าประเทศเพื่อการผลิตส่งออกหรือใช้ในประเทศ เพราะมีปริมาณน้ำมันสำเร็จรูปส่งออกมูลค่ากว่าสามแสนล้านบาท ไม่ทราบว่าจะมาจากส่วนใดภายในหรือจากต่างประเทศ

๘. กำหนดการใช้เงินกองทุนน้ำมันให้ประชาชนมีส่วนร่วมและโปร่งใส และใช้ชดเชยเฉพาะน้ำมันและก๊าซที่ประชาชนใช้จริง ไม่ใช่เพื่ออุตสาหกรรมเพื่อการค้าและธุรกิจหรือเพื่อบริษัทลูกในเครือบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

/๙. ผู้ถูกฟ้องคดี...

๙. ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดได้ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ มาตรา ๘๕ (๔) และมาตรา ๘๔ (๖) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้วอย่างไร ในเรื่องพลังงานที่เป็นทรัพยากรของแผ่นดิน เช่น กำหนดให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรมตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๘๕ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เช่น สัมปทาน ค่าภาคหลวงมากกว่าร้อยละ ๗๐ โดยการแก้ไขพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และส่วนหนึ่งจัดสรรให้ท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคนและชุมชนในท้องถิ่นที่มีบ่อก๊าซและน้ำมัน และหากจะให้สัมปทานแก่เอกชนใด ควรมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่มีแหล่งก๊าซและน้ำมันเพื่อให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบได้รับประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ของตนเองตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ มาตรา ๘๕ (๔) และมาตรา ๘๔ (๖) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

๑๐. ขอให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) แจกต้นทุน ปริมาณ และมูลค่าการนำเข้า ราคาก๊าซและน้ำมันเป็นบาทต่อหน่วยที่คนไทยเข้าใจง่ายที่แปลงจากหน่วยต่างชาติ และปริมาณเท่าใด พร้อมเปิดเผยสัญญาซื้อขายน้ำมันดิบและก๊าซจากทุกแหล่ง

๑๑. ให้เปิดเผยข้อมูลปริมาณน้ำมันดิบที่ขุดได้ในแต่ละหลุม ตีมิติเตอร์ปากหลุม และประชาชน ชุมชน สามารถร่วมตรวจสอบปริมาณที่ขุดได้ในพื้นที่เพื่อความโปร่งใส

๑๒. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ ควบคุมราคาน้ำมันและก๊าซให้สะท้อนต้นทุนจริงที่ไม่มีการหมกเม็ดกำหนดค่าการกลั่นไม่เกิน ๑ - ๒ บาท ต่อลิตร ค่าการตลาดไม่เกิน ๑ - ๒ บาท ต่อลิตร ก่อนหน้านี้เคยคิดแค่ ๓๐ สตางค์

๑๓. หยุดขึ้นค่าไฟฟ้า ค่าเอฟที ๓๐ สตางค์ต่อหน่วย ในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไปเพราะราคาน้ำมันตลาดโลกไม่ได้สูงกว่าปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ขอให้ทบทุนค่าไฟฟ้าร่วมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเร่งด่วน

๑๔. ให้ตรวจสอบการชดเชยค่าไฟฟ้าจากพลังงานไฟฟ้า Solar farm จากเอกชน ในราคาหน่วยละ ๖ - ๘ บาท ว่าจ่ายไปที่ใด ประมาณเท่าใด บริษัทนั้นสามารถผลิตได้จริงหรือรับซื้อจากที่อื่น ไม่ได้ผลิตจากพลังงานแสงอาทิตย์จริง แต่สร้างข้อมูลเท็จเพื่อรับการชดเชยส่วนต่าง แต่ผลกระทบทั้งหมดมาให้ที่ค่าไฟฟ้า

๑๕. หยุดการชดเชยค่าไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์

๑๖. ยกเลิกมาตรา ๕ (๙) และ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กำหนดไว้ว่า ข้าราชการต้องไม่เป็นการหรือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุนหรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้นเว้นแต่เป็น

/ประธานกรรมการ...

ประธานกรรมการ กรรมการ หรือผู้บริหารโดยการมอบหมายของรัฐวิสาหกิจนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้มีให้
ข้าราชการไปเป็นกรรมการในบริษัทเอกชนและมีให้เจ้าหน้าที่รัฐแสวงหาประโยชน์จากตำแหน่ง
แต่สร้างภาระและความเดือดร้อนให้ประชาชนทั้งประเทศ

๑๗. กำหนดราคาหน้าโรงกลั่นไม่เกิน ๑.๑๗ บาท ต่อลิตร ตามมาตรฐานสากล

๑๘. ให้ภาคอุตสาหกรรมปิโตรเคมีส่งเงินสมทบกองทุนเท่ากับอุตสาหกรรมอื่น
และให้ซื้อก๊าซในราคาตลาดโลกเพราะนำเข้าเพื่อการส่งออกและเพื่อประโยชน์ส่วนตน ห้ามเอา
เงินกองทุนน้ำมันของประชาชนไปชดเชยต้นทุนของภาคปิโตรเคมี

๑๙. ยกเลิกการขึ้นค่าไฟฟ้า ค่าเอฟที ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๕
ที่ขึ้นไป ๓๐ สตางค์ต่อหน่วย เพราะการรับซื้อค่าไฟฟ้าจากเอกชนที่เอื้อประโยชน์เอกชนทำให้เอกชน
กำไรถ่วงหน้า เจ้าหน้าที่รัฐได้ประโยชน์จากผลกำไรบริษัท และยกเลิกการขึ้นค่าเอฟทีเดือนกันยายน
- เดือน ธันวาคม ๒๕๕๕ ที่ประกาศขึ้นอีก ๑๘ สตางค์ต่อหน่วย

๒๐. ให้กำหนดราคาก๊าซ NGV ของปั๊มตามแนวท่อก๊าซแตกต่างกับราคาก๊าซ NGV
ของปั๊มนอกแนวท่อก๊าซตามต้นทุนที่แท้จริงแต่ไม่เกิน ๑๐.๕ บาท ต่อกิโลกรัม

๒๑. ยกเลิกการเติมก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ CO2 ในก๊าซ NGV เพื่อลดมลพิษและ
ให้กำหนดเป็นไปตามมาตรฐานสากลโลก เช่น ตามมาตรฐานสากล เช่น California Air Resources
Board (CARB)

๒๒. ยกเลิกมติผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ครั้งที่ ๗/๒๕๕๕ (ครั้งที่ ๑๐๔) เมื่อวันที่ ๘
พฤษภาคม ๒๕๕๕ ที่กำหนดให้ภาคธุรกิจปิโตรเคมีจ่ายเงินสมทบกองทุนน้ำมันเพียงหนึ่งบาท
เพราะเป็นการเลือกปฏิบัติควรให้ภาคปิโตรเคมีจ่ายเงินกองทุนน้ำมันเท่าภาคอุตสาหกรรมอื่น
และซื้อก๊าซเท่ากับอุตสาหกรรมอื่นๆ ด้วย

ศาลปกครองชั้นต้นศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่นำคดีมาฟ้องโดยสรุป
แยกได้เป็น ๖ ข้อหา ดังนี้

ข้อหาที่หนึ่ง ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ร่วมกัน
กำหนดราคาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่แพงเกินจริงและเอื้อประโยชน์ต่อเอกชน ทำให้การกำหนด
ราคาเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่จึงนำคดีมาฟ้องขอให้หยุดขึ้นราคาน้ำมัน ราคา
ก๊าซธรรมชาติทั้งก๊าซ LPG และ NGV อันเนื่องมาจากการจ่ายเงินกองทุนชดเชยเพื่ออุดหนุน
กลุ่มปิโตรเคมีและอุตสาหกรรม การผูกขาดการขายก๊าซธรรมชาติของบริษัท ปตท. จำกัด
(มหาชน) การกำหนดราคาหน้าโรงกลั่นที่สูงเกินไปและเจ้าหน้าที่กำหนดราคามีผลประโยชน์
ทับซ้อนเนื่องจากดำรงตำแหน่งในบริษัทเอกชนด้วย

ข้อหาที่สอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ร่วมกัน
กำหนดราคาไฟฟ้าโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ได้มีมติให้ปรับขึ้นอัตรา

/ค่าไฟฟ้า...

ค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ (ค่าเอฟที) ในงวดเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๕ อีกหน่วยละ ๓๐ สตางค์ และต่อมาได้ประกาศขึ้นค่าเอฟทีในเดือนกันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๕ อีกหน่วยละ ๑๘ สตางค์ โดยอ้างว่าเป็นผลมาจากก๊าซธรรมชาติที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้าราคาสูงขึ้นตามราคาน้ำมัน ทำให้ราคาค่าไฟฟ้าแพงตามขึ้นไปด้วย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องขอให้หยุดขึ้นค่าไฟฟ้า

ข้อหาที่สาม ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ได้ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ไม่กำหนดเพดานราคาน้ำมันและก๊าซที่เป็นธรรม ปลอมยให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ รวมทั้งเอกชนที่ขายน้ำมันตั้งราคาตามอำเภอใจและค้ำกำไรเกินควร จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ ควบคุมราคาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง

ข้อหาที่สี่ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ในการกำหนดราคาน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และค่าไฟฟ้า ข้าราชการซึ่งมีอำนาจในการควบคุมดูแลในเรื่องดังกล่าวเป็นกรรมการในบริษัทเอกชน ทำให้มีผลประโยชน์ทับซ้อน และมีการกระทำที่เอื้อต่อประโยชน์เอกชนอันเป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ยกเลิกมาตรา ๕ (๙) และ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อมิให้ข้าราชการไปเป็นกรรมการในบริษัทเอกชนและมีให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งแต่สร้างภาระและความเดือดร้อนให้ประชาชนทั้งประเทศ

ข้อหาที่ห้า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดปกปิดข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับราคาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ มีการให้ข้อมูลที่บิดเบือนแก่ประชาชน จึงนำคดีมาฟ้องขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอในข้อที่ ๑ ข้อ ๕ ข้อ ๗ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๔

ข้อหาที่หก ผู้ฟ้องคดีทั้งสองขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดปฏิบัติตามเจตนารมณ์ตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ มาตรา ๘๕ (๔) และมาตรา ๘๔ (๖) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในเรื่องพลังงานที่เป็นทรัพยากรของแผ่นดิน เช่น กำหนดให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรมตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๘๕ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เช่น สัมปทาน ค่าภาคหลวงมากกว่าร้อยละ ๗๐ โดยการแก้ไขพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และส่วนหนึ่งจัดสรรให้ท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคนและชุมชนในท้องถิ่นที่มีบ่อก๊าซและน้ำมัน และหากจะให้สัมปทานแก่เอกชนใด ควรมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่มีแหล่งก๊าซและน้ำมันเพื่อให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบได้รับประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติใน

/พื้นที่...

พื้นที่ของตนเองตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ มาตรา ๘๕ (๔) และมาตรา ๘๔ (๖) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๖ ให้รับคำฟ้องข้อหาที่หนึ่ง ข้อหาที่สอง และข้อหาที่สามไว้พิจารณา และมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในข้อหาที่สี่ ข้อหาที่ห้า และข้อหาที่หกไว้พิจารณา ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องบางข้อหาไว้พิจารณา ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งที่ ๑๖๕/๒๕๕๗ ไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๖ ให้แยกคดีออกจากกัน เป็น ๓ คดี แล้วพิจารณาพิพากษาแต่ละคดีแยกกันไปโดยคู่กรณีของทั้งสามคดีดังกล่าวยังคงเป็นเช่นเดิม โดยกำหนดให้คดีหมายเลขดำที่ ๑๑๔๓/๒๕๕๕ คงพิจารณาในประเด็นพิพาทเกี่ยวกับการขึ้นราคาค่าก๊าซ LPG และก๊าซ NGV คดีหมายเลขดำที่ ๑๘๗๑/๒๕๕๖ พิจารณาในประเด็นพิพาทเกี่ยวกับการขึ้นราคาค่าไฟฟ้า และคดีนี้พิจารณาในประเด็นพิพาทเกี่ยวกับการขึ้นราคาน้ำมัน

ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ว่า ราคาน้ำมันมีการสนับสนุนให้ใช้ราคาขายโดยอ้างอิงราคาน้ำมันจากต่างประเทศโดยเฉพาะก๊าซหุงต้ม (LPG) ผลิตในประเทศได้ครั้งหนึ่งและราคาอยู่ที่ ๑๙ - ๒๐ บาทต่อลิตร แต่มติคณะรัฐมนตรีและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้ใช้ราคาต่างประเทศ อีกทั้งยังบวกราคาค่ากองทุนน้ำมันอีกประมาณ ๑๐ บาทต่อลิตร ในน้ำมันเบนซิน ๙๕ ซึ่งเป็นการเพิ่มความร้ายว้ยให้กับ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และโรงกลั่นต่างๆ โดยในสามปีที่ผ่านมามีการชดเชยไปแล้วกว่า ๑๔๐,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งปริมาณน้ำมันที่ผลิตได้จากน้ำมันดิบไม่สามารถตรวจสอบปริมาณที่ถูกต้องได้โดยประชาชน เนื่องจากมาตรา ๔ มาตรา ๙ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ กำหนดให้เพียงเจ้าพนักงานเท่านั้นที่จะตรวจสอบปริมาณน้ำมันและก๊าซได้ จึงขาดความโปร่งใส ความถูกต้อง และการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ และมาตรา ๗๘ (๔) (๕) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และขาดการได้ประโยชน์อย่างเป็นธรรมตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ มาตรา ๘๕ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงขอให้ศาลไต่สวนและขอให้หน่วยงานรัฐดำเนินการแก้ไขดังนี้ ๑. ให้แก้ไขมาตรา ๔ มาตรา ๙ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ในเรื่องการตรวจสอบปริมาณน้ำมันและก๊าซ เพราะขัดต่อมาตรา ๗๘ (๔) และ (๕) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ๒. ให้ยกเลิกมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ เรื่อง สัดส่วนสัมปทาน ๓. ให้ยกเลิกมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ เรื่อง สิทธิการให้สัมปทาน เพราะขัดต่อมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๘๕ (๔)

/ของรัฐธรรมนูญ...

ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และ ๔. ขอให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้คิดราคาน้ำมัน และก๊าซ LPG ตามราคาตลาดโลก

ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ขอเพิ่มเติมคำฟ้องเป็น ๒ ข้อหา ดังนี้ ข้อหาที่หนึ่ง ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมโดยขอให้ศาลไต่สวนและขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการแก้ไขมาตรา ๔ มาตรา ๙ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ในเรื่องการตรวจสอบปริมาณน้ำมันและก๊าซ เพราะขัดต่อมาตรา ๗๘ (๔) และ (๕) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้ยกเลิกมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ เรื่อง สัดส่วนสัมปทาน และให้ยกเลิกมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ เรื่อง สิทธิการให้สัมปทาน เพราะขัดต่อมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๘๕ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และข้อหาที่สอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ขอให้ศาลยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้คิดราคาน้ำมัน และก๊าซ LPG ตามราคาตลาดโลก ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ไม่รับคำฟ้องเพิ่มเติมในข้อหาที่หนึ่งไว้พิจารณา และให้รับคำฟ้องข้อหาที่สองของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ไว้พิจารณา

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ ให้การว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ไม่ใช่ผู้เสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาล เนื่องจากผู้ฟ้องคดีทั้งสี่มิได้บรรยายในคำฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดอย่างไร อีกทั้ง ไม่มีเอกสารหลักฐานหรือข้อเท็จจริงยืนยันสนับสนุนว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เป็นผู้ใช้น้ำมันจริงหรือไม่ และได้รับความเสียหายเท่าใด เพียงแต่แนบใบเสร็จรับเงินที่มีรายการระบุว่า GASOHOL ๙๑ GASOHOL ๙๕-E๒๐ และ GAS ๙๕-E๒๐ ไม่อาจยืนยันว่าเกี่ยวข้องกับผู้ฟ้องคดีทั้งสี่แต่อย่างใด ส่วนกรณีที่อ้างว่าเป็นการฟ้องแทนประชาชนทั้งประเทศก็ไม่ปรากฏหลักฐานการเป็นตัวแทนของประชาชนหรือประชาชนผู้บริโภครส่วนใหญ่แต่อย่างใด อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ไม่มีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ไม่มีสถานะเป็นหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคล และการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ตามฟ้องไม่ใช่การกระทำในฐานะของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง นอกจากนี้ คำฟ้องไม่มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีอันถือเป็นคำฟ้องที่ไม่ชอบตามมาตรา ๔๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และข้อ ๓๒ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่อ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ร่วมกันกำหนดราคาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติแพงเกินจริงเป็นการใช้ดุลพินิจไม่ชอบและเอื้อประโยชน์ต่อเอกชน นั้น ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบ

/บริหาร...

บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการกำหนดราคาน้ำมันที่จะเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อเอกชนแต่อย่างใด ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจและหน้าที่ในการเสนอนโยบายและแผนการบริหารและพัฒนาพลังงานของประเทศต่อคณะรัฐมนตรี รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการกำหนดราคาพลังงานให้สอดคล้องกับนโยบายพลังงานของประเทศ รวมทั้งติดตาม ดูแล ประสานงาน ดำเนินงานบริหารพัฒนาพลังงานของประเทศของคณะกรรมการ ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีอำนาจหน้าที่และเกี่ยวข้องกับพลังงานตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๔/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ เรื่อง กำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีอำนาจและหน้าที่ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๔/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ ในการกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการคำนวณราคา กำหนดค่าการตลาด กำหนดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนหรืออัตราเงินชดเชย รวมทั้งกำหนดราคาขายส่งหน้าโรงกลั่นและคำนวณราคาขายปลีก รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ในการเสนอแนะนโยบายและแผนการบริหารและพัฒนาการพลังงานของประเทศ รวมทั้งปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน เป็นกรรมการและเลขานุการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และเป็นกรรมการและเลขานุการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและนโยบายพลังงานที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา โดยการกำกับราคาพลังงานให้มีราคาเหมาะสม เป็นธรรมและมุ่งสู่การสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง โดยปรับบทบาทกองทุนน้ำมันให้เป็นกองทุนสำหรับรักษาเสถียรภาพราคา ส่วนการชดเชยราคาน้ำมันจะดำเนินการอุดหนุนเฉพาะกลุ่ม ส่งเสริมให้มีการใช้ก๊าซธรรมชาติมากขึ้น ในภาคขนส่ง และส่งเสริมการใช้แก๊สโซฮอล์และไบโอดีเซลในภาคครัวเรือนตลอดจนดูแลราคาสินค้าอุปโภคบริโภคและราคาพลังงานให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้บริโภคและผู้ผลิต นอกจากนี้ อำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งรวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการกำหนดราคาน้ำมัน ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งศาลปกครองกลางในคดีหมายเลขดำที่ ๒๓๑/๒๕๔๙ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๘๓๘/๒๕๕๔ ได้วินิจฉัยไว้ในคำพิพากษาว่า “การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพื่อให้การกำหนดราคาพลังงานสอดคล้องกับนโยบายและแผนการพัฒนาพลังงานของประเทศตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ถือเป็น การกระทำในฐานะผู้กำกับดูแลผู้ประกอบการผลิตไฟฟ้า อันเป็นการคุ้มครองผู้ใช้ไฟฟ้าในฐานะ

/ผู้บริโภค...

ผู้บริโภครวมอำนาจหน้าที่ที่มีกฎหมายให้อำนาจ ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมิใช่การจำกัดอิสระในการเลือกหาสินค้าและบริการที่จะขัดต่อบทกฎหมายตามคำกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดี...” ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติกำหนดราคาน้ำมันจึงเป็นการใช้ดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการกำกับดูแลผู้ประกอบการเพื่อคุ้มครองและปกป้องประโยชน์ผู้บริโภคโดยรวม ทั้งผู้ใช้น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดต่างๆ ตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายโดยชอบแล้ว

สำหรับการกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับคำนวณราคา และกำหนดราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ทำในราชอาณาจักร ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ทำในราชอาณาจักร นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ (ครั้งที่ ๑๔๑) เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เห็นชอบการกำกับดูแลราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลไม่ให้มีผลกระทบต่อภาคขนส่งและค่าโดยสาร และกำกับดูแลราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินและน้ำมันแก๊สโซฮอล์โดยพิจารณาเพื่อรักษาระดับส่วนต่างราคาระหว่างน้ำมันเบนซินกับน้ำมันแก๊สโซฮอล์ในการจูงใจให้มีการใช้พลังงานทดแทนมากขึ้น โดยใช้การปรับอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นกลไกในการบริหารจัดการ และคำนึงถึงราคาน้ำมันในตลาดโลก และภาวะเงินเฟ้อของประเทศ โดยมีโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ดังนี้ ราคาขายปลีกน้ำมันประกอบด้วย ราคา ณ โรงกลั่น ภาษีสรรพสามิต ภาษีเทศบาล กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ค่าการตลาด และภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยมีรายละเอียด ๔ ส่วน ดังนี้ (๑) ราคาน้ำมัน ณ โรงกลั่น มีหลักเกณฑ์การคำนวณตามมติผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ครั้งที่ ๓๙/๒๕๕๔ (ครั้งที่ ๙๗) เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ ดังนี้ (๑.๑) เบนซินออกเทน ๙๕ = (ราคาน้ำมันเบนซินตลาดประเทศสิงคโปร์ + พรีเมียม (ค่าปรับคุณภาพน้ำมัน + ค่าขนส่ง World Scale กรุงเทพฯ - สิงคโปร์ + ค่าประกันภัยร้อยละ ๐.๐๘๔ ของ C&F + ค่า Loss ร้อยละ ๐.๕ ของ CIF)) ที่ ๖๐ องศาฟาเรนไฮต์ (F) x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔ (๑.๒) น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕ = ร้อยละ ๙๐ ของ (ราคาเบนซินออกเทน ๙๕ + (๑ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔)) + ร้อยละ ๑๐ ของ ราคาเอทานอล (๑.๓) น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๑ = ร้อยละ ๙๐ ของ (ราคาเบนซินออกเทน ๙๑ + (๒ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔)) + ร้อยละ ๑๐ ของ ราคาเอทานอล (๑.๔) น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E๒๐ = ร้อยละ ๘๐ ของ (ราคาเบนซินออกเทน ๙๕ + (๑.๗ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔)) + ร้อยละ ๒๐ ของ ราคาเอทานอล (๑.๕) น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E๘๕ = ร้อยละ ๑๕ คือ ราคาเบนซินออกเทน ๙๕ + ร้อยละ ๘๕ ของ ราคาเอทานอล และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ครั้งที่ ๓/๒๕๕๖ (ครั้งที่ ๑๓๗) เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เห็นชอบหลักเกณฑ์การคำนวณราคา ณ โรงกลั่นน้ำมันดีเซล ดังนี้ น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว = (ราคาน้ำมันดีเซลตลาดประเทศสิงคโปร์ + พรีเมียม (ค่าปรับคุณภาพน้ำมัน ๒.๙๐ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล + ค่าขนส่ง World Scale กรุงเทพฯ - สิงคโปร์ + ค่าประกันภัยร้อยละ ๐.๐๘๔ ของ C&F + ค่า Loss ร้อยละ ๐.๕ ของ CIF)) ที่ ๖๐ องศาฟาเรนไฮต์ (°F) x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔

/ซึ่งราคา...

ซึ่งราคา ณ โรงกลั่นจะมีความสัมพันธ์กับราคาน้ำมันสำเร็จรูปตลาดประเทศสิงคโปร์และอัตราแลกเปลี่ยน โดยสาเหตุที่ประเทศไทยใช้ราคาในตลาดประเทศสิงคโปร์เป็นฐานอ้างอิงนั้น เนื่องจากตลาดประเทศสิงคโปร์เป็นตลาดซื้อขายน้ำมันขนาดใหญ่ในภูมิภาคเอเชีย มีความผันผวนน้อยกว่าตลาดน้ำมันแห่งอื่น และมีประเทศสมาชิกซื้อขายน้ำมันมากกว่า ๑๓๐ ประเทศ ราคาจะสะท้อนจากความสามารถในการจัดหาและความต้องการน้ำมันในภูมิภาคอย่างแท้จริง ดังนั้น การกำหนดราคาของโรงกลั่นโดยอ้างอิงราคาในตลาดประเทศสิงคโปร์จึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในปัจจุบัน และราคาน้ำมัน ณ โรงกลั่น จะเปลี่ยนแปลงขึ้นลงโดยขึ้นอยู่กับราคาน้ำมันสำเร็จรูปตลาดประเทศสิงคโปร์ อัตราแลกเปลี่ยน และราคาพลังงานทดแทน (เอทานอลและไบโอดีเซล) (๒) ภาษีสรรพสามิต ภาษีเทศบาล ภาษีมูลค่าเพิ่ม และกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน จะมีอัตราคงที่ (๓) กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง จัดตั้งขึ้นเพื่อรักษาเสถียรภาพราคาน้ำมันไม่ให้ราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศมีความผันผวนมากเกินไป ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อราคาสินค้าอุปโภค บริโภค และภาวะเงินเฟ้อ และมีกลไกในการกำกับดูแลราคาน้ำมัน กล่าวคือ เมื่อราคา ณ โรงกลั่นมีราคาสูงขึ้นจนกระทบต่อราคาขายปลีกน้ำมัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะกำหนดอัตราเงินส่งเข้าหรือชดเชยจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงจากผู้ค้าน้ำมันเพื่อให้ราคาขายปลีกน้ำมันไม่สูงมากเกินไป หรือหากในช่วงราคาน้ำมัน ณ โรงกลั่นมีราคาต่ำลง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะกำหนดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงในอัตราที่เหมาะสม เพื่อสะสมไว้ในกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงในการรักษาเสถียรภาพราคาน้ำมัน และ (๔) ค่าการตลาดน้ำมัน คือ ส่วนต่างระหว่างราคาขายปลีกที่สถานีบริการน้ำมันกับราคาขายส่ง ณ โรงกลั่น ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามต้นทุนและสภาพการแข่งขัน โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้กำกับดูแลค่าการตลาดน้ำมันให้เป็นไปตามกลไกการตลาดน้ำมันในแต่ละช่วงเวลา โดยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ ๑.๕๐ - ๑.๗๐ บาทต่อลิตร และไม่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของสถานีบริการ โดยอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดจ้างสถาบันปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยศึกษาค่าการตลาดน้ำมันที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้ใช้และจำหน่ายน้ำมัน การกำหนดราคาน้ำมันจึงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่อ้างว่า มีการกำหนดราคาหน้าโรงกลั่นสูงกว่าราคาตลาดโลก โดยมีการบวกค่ากำไรเกินควรจากข้อมูลเมื่อวันที่ ๑๑ - ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ ราคาน้ำมันดิบตลาดโลกอยู่ ๘๒ - ๘๓ ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรลหรือ ๑๖.๓๔ บาทต่อลิตร แต่ราคาหน้าโรงกลั่นอยู่ที่ ๒๑ บาทต่อลิตร ซึ่งแพงเกินจริงอยู่ ๕ บาทต่อลิตร นั้น การคำนวณราคา ณ โรงกลั่น อ้างอิงการคำนวณเป็นราคาน้ำมันสำเร็จรูปตลาดประเทศสิงคโปร์ จึงไม่สามารถนำราคาน้ำมันดิบมาคำนวณราคา ณ โรงกลั่นได้ เนื่องจากจะต้องมีกระบวนการกลั่นน้ำมันก่อน และการกำกับดูแลค่าการตลาดให้เหมาะสมจะต้องพิจารณา ๒ ปัจจัย คือ (๑) ปริมาณการจำหน่าย และ (๒) สัดส่วนการผสมของพลังงานทดแทน ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่อ้างว่า มีการกำหนดราคาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติเกินจริง

/และอื่น...

และเอื้อประโยชน์ต่อเอกชน นั้น กิจการของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ ทั้งในส่วนของกิจการสำรวจและผลิตปิโตรเลียม กิจการก๊าซธรรมชาติ กิจการโรงแยกก๊าซธรรมชาติ กิจการโรงกลั่นน้ำมัน กิจการจัดหาและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม เป็นกิจการที่มีการแข่งขัน โดยเสรีไม่มีข้อจำกัดหรือข้อกฎหมายกำหนดให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ รายหนึ่งรายใดประกอบกิจการได้ ในทางกลับกันเอกชนรายใดที่ประสงค์จะประกอบกิจการ ปิโตรเลียมย่อมสามารถยื่นขอรับสัมปทานหรือใบอนุญาตต่อหน่วยราชการตามเงื่อนไขของกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องได้ นอกจากนี้ กิจการปิโตรเลียมยังเป็นกิจการที่มีการควบคุมและกำกับดูแลโดยภาครัฐ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการปิโตรเลียมรายต่างๆ ย่อมจะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแล และควบคุมตามกฎหมายเช่นเดียวกัน โดยบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือได้ ประกอบกิจการโดยการเข้ายื่นขอรับสัมปทานและขอใบอนุญาตต่างๆ ต่อหน่วยราชการในลักษณะ เดียวกับเอกชนรายอื่นทั่วไปภายใต้เงื่อนไขเดียวกัน

สำหรับการกำหนดค่าการกลั่น นั้น คือ “ส่วนต่าง” ระหว่างราคาขายน้ำมันสำเร็จรูป ถั่วเฉลี่ย ณ โรงกลั่น ทุกผลิตภัณฑ์ที่กลั่นได้ ซึ่งไม่รวมภาษีสรรพสามิต กองทุนน้ำมันกองทุนอนุรักษ์ พลังงาน ภาษีมูลค่าเพิ่ม ค่าการตลาด หักกับต้นทุนราคาน้ำมันดิบ ซึ่งค่าการกลั่นยังไม่ได้หัก ค่าใช้จ่ายในการกลั่น ค่าปรับปรุงคุณภาพ ค่าเสื่อมราคา ดอกเบี้ย รวมถึงต้นทุนในการดำเนินงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ของโรงกลั่น ดังนั้น ค่าการกลั่นจึงไม่ใช่กำไรของโรงกลั่น ค่าการกลั่นในแต่ละ ภูมิภาคมีค่าแตกต่างกันขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ รวม ๓ ประการ ดังนี้ (๑) ชนิดของน้ำมันดิบที่ใช้กลั่น โดยแหล่งน้ำมันดิบหลักในตลาดโลกประกอบไปด้วย น้ำมันดิบ Brent น้ำมันดิบ WTI และน้ำมันดิบ Dubail โดยประเทศไทยส่วนใหญ่ใช้น้ำมันดิบจากตะวันออกกลางซึ่งอ้างอิงราคาน้ำมันดิบ Dubail (๒) ชนิดและปริมาณของผลิตภัณฑ์ที่กลั่นได้ ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามน้ำมันดิบที่ใช้กลั่นและ ประเภทของโรงกลั่น ถ้าเป็นโรงกลั่นที่มีความซับซ้อน (Complex Refinery) ก็จะสามารถกลั่นได้ ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูงได้มากกว่าโรงกลั่นแบบพื้นฐาน (Simple Refinery) (๓) ราคาผลิตภัณฑ์ จะอ้างอิงตามราคาตลาดในแต่ละภูมิภาค โดยประเทศไทยจะอ้างอิงจากราคาซื้อขายผลิตภัณฑ์ ตลาดประเทศสิงคโปร์ ส่วนราคาของแต่ละประเทศจะแตกต่างกันตามค่าขนส่ง และข้อกำหนด คุณภาพของแต่ละประเภท ดังนั้น ค่าการกลั่นจะขึ้นลงเป็นวัฏจักรตามอุปสงค์และอุปทานของ น้ำมันสำเร็จรูป และมีความผันผวนสูง ในขณะที่โรงกลั่นน้ำมันถือเป็นโครงการลงทุนขนาดใหญ่ และมีอายุโครงการ ๒๐ - ๒๕ ปี การดูค่าการกลั่นจึงต้องดูค่าเฉลี่ยเป็นช่วงเวลาติดต่อกันในระยะ เวลาที่ยาวพอสมควร ไม่อาจใช้การเปรียบเทียบในช่วงเวลาสั้นๆ ได้ โดยจะเห็นว่าค่าการกลั่นของ บริษัทในเครือของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ไม่ได้สูงกว่าประเทศสหรัฐอเมริกา ภูมิภาคยุโรป และประเทศสิงคโปร์แต่อย่างใด ตามข้อมูลค่าการกลั่นเฉลี่ยของปี พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕ ส่วนค่า การตลาดของการจำหน่ายน้ำมันในประเทศ นั้น เป็นไปตามกลไกตลาดโดยมีสำนักงานนโยบาย

/และแผน...

และแผนพลังงานกำกับดูแลโดยติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาขายปลีกและค่าการตลาด นอกจากนี้ เมื่อผู้ค้าน้ำมันรายใดจะมีการปรับราคาจำหน่ายจะต้องแจ้งต่อกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์

สำหรับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดราคาน้ำมันที่จะเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อเอกชน ผู้ถือหุ้นโรงกลั่นต่างๆ และเจ้าของปั้มน้ำมัน รวมทั้งกรรมการเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานแต่อย่างใด ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ เป็นคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ กำหนดให้น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นสินค้าควบคุม เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการครองชีพของประชาชนและเป็นสินค้าที่ใช้เป็นปัจจัยการผลิตต่อเนื่อง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อราคาของสินค้าชนิดอื่น ตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่ไม่มีการกำหนดราคาจำหน่ายไว้ เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๔ อนุมัติให้ดำเนินการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งทำให้ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นไปตามกลไกตลาดเสรี และสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง ประกอบกับปัจจุบันการกำกับดูแลสินค้า น้ำมันเชื้อเพลิงรวมถึงพลังงานอื่นในประเทศมีหน่วยงานที่กำกับดูแลโดยเฉพาะอยู่แล้ว แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ ก็ยังมีการกำกับดูแลน้ำมันเชื้อเพลิงในกรณีอื่นๆ อีก ได้แก่ (๑) มาตรการในการควบคุมการปฏิเสธการจำหน่าย ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒) มาตรการในการแสดงราคาจำหน่าย (ปิดป้ายแสดงราคาสินค้า) ตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน (๓) ตามพระราชบัญญัติมาตราซึ่งตวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ติดตามตรวจสอบให้สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงให้ครบถ้วนถูกต้องตรงตามปริมาณที่มีการซื้อ (๔) มาตรการบริหาร กรรมการค้าภายใน โดยขอความร่วมมือให้ผู้ค้าน้ำมัน (พระราชบัญญัติการค้า น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๓) แจ้งการเปลี่ยนแปลงราคาจำหน่ายปลีกให้ทราบล่วงหน้า และจำหน่ายกำหนดราคาจำหน่ายไม่เกินราคาที่แจ้งให้กรมการค้าภายในทราบ ตามพระราชบัญญัติการค้า น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ จึงมิได้ละเว้นต่อการปฏิบัติหน้าที่แต่อย่างใด

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองขอให้กำหนดการใช้เงินกองทุนน้ำมันให้ประชาชนมีส่วนร่วมและโปร่งใส และให้ชัดเจนเฉพาะน้ำมันที่ประชาชนใช้จริงไม่ใช่เพื่ออุตสาหกรรมเพื่อการค้าและธุรกิจหรือเพื่อบริษัทในเครือบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) นั้น กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงจัดตั้งขึ้นตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๔/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๗ โดยมีสถาบันบริหารกองทุนพลังงานเป็นผู้ทำหน้าที่บริการเงินกองทุนในการเบิกจ่ายตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อเป็นกลไกในการปรับราคาน้ำมัน จึงเป็นการดำเนินนโยบายของรัฐโดยการใช้อำนาจบริหาร ประชาชนย่อมสามารถใช้อำนาจอธิปไตยผ่านหลักการตรวจสอบการใช้อำนาจบริหารของรัฐ แต่ไม่ได้หมายถึงการให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองหรือประชาชนต้องเข้ามาเป็นคณะกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อันเป็นการใช้อำนาจบริหารของรัฐเสียเอง อย่างไรก็ดี การใช้เงินของกองทุนน้ำมันมีทั้งการนำเงิน

/ไปชดเชย...

ไปชดเชย และก็มีกรเรียกเก็บเงินจากผู้ค้าเข้ามาในกองทุนน้ำมัน เพื่อเป็นกลไกในการรักษาเสถียรภาพของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม มุ่งสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง และเพื่อบรรเทาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่ประชาชนจากราคาน้ำมันที่ผันผวน มิให้เกิดภาวะการขาดแคลนน้ำมัน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองขอให้ศาลยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้คิดราคาน้ำมันตามราคาตลาดโลก นั้น การตั้งราคาซื้อขายสินค้าทั่วไป จะมีวิธีการกำหนดราคาอยู่ ๒ รูปแบบ คือ การตั้งราคาสินค้าจากต้นทุนบวกกำไร (Cost Plus) และการตั้งราคาสินค้าโดยใช้กลไกตลาดที่มีการแข่งขัน มีอุปสงค์และอุปทานของสินค้าเป็นตัวกำหนดราคากลาง โดยมีการซื้อขายอย่างเสรีในปริมาณสูง ซึ่งวิธีการหลังนี้จะใช้กับสินค้าโภคภัณฑ์ (Commodity) เช่น น้ำมัน ข้าว น้ำตาล และสินค้าเกษตร เป็นต้น โดยราคาในตลาดกลางดังกล่าวจะถูกใช้เป็นราคาอ้างอิงสำหรับการซื้อขายในตลาดอื่นๆ (Reference Prices) กล่าวคือ (๑) การกำหนดราคา ณ โรงกลั่นโดยใช้หลักการ Cost - plus Basis ซึ่งกำหนดจากต้นทุนราคาน้ำมันดิบ บวกด้วยค่าใช้จ่ายของโรงกลั่นที่คงที่ การกำหนดราคาวิธีนี้ไม่เหมาะสมด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ (๑.๑) การตั้งราคาแบบวิธีนี้ เป็นการตั้งราคาโดยคำนวณจากต้นทุนน้ำมันดิบที่นำเข้าบวกค่าการกลั่นที่เหมาะสม ซึ่งการนำเข้าน้ำมันดิบจากต่างประเทศนั้น เนื่องจากโรงกลั่นแต่ละโรงมีระบบการกลั่นที่แตกต่างกัน ความต้องการคุณภาพน้ำมันดิบจึงแตกต่างกัน ราคาน้ำมันดิบแตกต่างกัน ทำให้ต้นทุนการกลั่นแตกต่างกันไปด้วย ดังนั้น การกำหนดค่าเฉลี่ยการกลั่นที่เท่ากันและต้นทุนน้ำมันดิบที่เท่ากันในโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิงจะทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในการแข่งขันและไม่สะท้อนต้นทุนของแต่ละโรงกลั่น (๑.๒) การกำหนดค่าใช้จ่ายและรายได้ของโรงกลั่นให้อยู่ในระดับคงที่ตามแนวคิด Cost - plus จะทำให้โรงกลั่นของไทยไม่มีการพัฒนาปรับปรุงระบบให้มีประสิทธิภาพเพื่อลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลง รวมทั้งไม่ก่อให้เกิดแรงจูงใจให้ในการขยายกำลังการผลิตรองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้นในอนาคต อันจะส่งผลเสียต่อความมั่นคงทางพลังงานของประเทศในระยะยาว (๑.๓) ราคาน้ำมันดิบมีความผันผวนเช่นเดียวกับราคาน้ำมันสำเร็จรูป ดังนั้น การกำหนดราคาลักษณะนี้ ก็ไม่ช่วยแก้ปัญหาความผันผวนของราคาขายปลีกของไทย ในช่วงที่ตลาดมีภาวะผิดปกติ (๑.๔) ถ้าใช้ต้นทุนการกลั่นของโรงกลั่นในประเทศไทยเป็นเกณฑ์การกำหนดราคา ณ โรงกลั่นจะทำให้ราคาน้ำมันในประเทศไทยสูงขึ้น เพราะต้นทุนของโรงกลั่นน้ำมันของประเทศสิงคโปร์มีถูกกว่าประเทศไทย เนื่องจากมีกำลังการกลั่นของโรงกลั่นขนาดใหญ่กว่า และมีประสิทธิภาพมากกว่า ทำให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำกว่ารวมถึงมีอุตสาหกรรมต่อเนื่อง จึงมีผลตอบแทนการกลั่นที่ดีกว่าประเทศไทย ประกอบกับมีการจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำและเป็นเมืองท่า จึงมีความได้เปรียบของระบบการขนส่งท่าเลที่ตั้งของการขนส่ง และ (๑.๕) การกำหนดราคาโดยใช้หลักการ Cost - plus จะทำให้สภาพการแข่งขันในตลาดน้ำมันถูกบิดเบือน เนื่องจากต้นทุนของราคาน้ำมันไม่สะท้อนถึงการแข่งขันที่แท้จริง ซึ่งจะทำให้เกิดการ

/นำเข้าและ...

นำเข้าและการส่งออกที่ไม่สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของตลาด ในบางช่วงราคานำเข้า อาจถูกกว่าราคาที่โรงกลั่นในประเทศกำหนด ผู้ค้าน้ำมันจะให้นำเข้าแทนการซื้อจากโรงกลั่นและในทางกลับกัน หากราคาในประเทศสิงคโปร์สูงกว่าประเทศไทย จึงทำให้โรงกลั่นมีกำไรจากการส่งออกมากกว่าจำหน่ายในประเทศ โรงกลั่นจะพยายามส่งออกให้มากที่สุด ซึ่งอาจทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำมันขึ้นในประเทศได้ และ (๒) การกำหนดราคา ณ โรงกลั่นโดยใช้หลักการเสมอภาคกับการนำเข้า (Import Parity Basis) และใช้ตลาดประเทศสิงคโปร์ เป็นตลาดอ้างอิงการกำหนดราคาน้ำมันสำเร็จรูป การกำหนดราคาวิธีนี้เหมาะสม ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้ (๒.๑) ธุรกิจโรงกลั่นในประเทศไทย อยู่ภายใต้การแข่งขันเสรี โรงกลั่นของไทยไม่ได้แข่งขันเฉพาะกลุ่มโรงกลั่นในประเทศเท่านั้น โรงกลั่นในประเทศไทยยังต้องแข่งขันกับราคานำเข้าเนื่องจากผู้ค้าน้ำมันสามารถเลือกที่จะซื้อน้ำมันจากโรงกลั่นในประเทศหรือนำเข้าเองได้เนื่องจากรัฐบาลมีการเปิดเสรี โดยทั่วไปการนำเข้าจากประเทศสิงคโปร์จะทำให้ต้นทุนการนำเข้าของผู้ค้านั้นถูกที่สุด เพราะเป็นตลาดที่อยู่ใกล้ประเทศไทยมากที่สุด ทำให้ค่าขนส่งถูกกว่าการนำเข้าน้ำมันจากที่อื่น ดังนั้น การกำหนดราคาน้ำมันสำเร็จรูปของโรงกลั่นน้ำมัน จึงใช้หลักการเสมอภาคกับการนำเข้า (Import Parity Basis) และใช้ตลาดประเทศสิงคโปร์ เป็นตลาดอ้างอิงในการกำหนดราคา หากโรงกลั่นกำหนดราคาสูงกว่าการนำเข้าจากประเทศสิงคโปร์ผู้ค้าน้ำมันจะนำเข้าแทนการซื้อจากโรงกลั่นในประเทศ แต่หากกำหนดราคาต่ำกว่าราคานำเข้าจะทำให้โรงกลั่นได้รับผลตอบแทนต่ำกว่าที่ควร ย่อมไม่เกิดแรงจูงใจให้เกิดการลงทุนธุรกิจการกลั่นในประเทศไทย (๒.๒) ราคาประเทศสิงคโปร์ไม่ใช่เป็นราคาที่ประกาศโดยประเทศสิงคโปร์หรือโรงกลั่นประเทศสิงคโปร์ แต่เป็นราคากลางของตลาดเอเชีย ประเทศสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการซื้อขาย (ส่งออกและนำเข้า) ของภูมิภาค โดยมีผู้ค้าน้ำมันมากกว่า ๓๐๐ ราย ตั้งบริษัทซื้อขายน้ำมันอยู่ที่ประเทศสิงคโปร์ ดังนั้น จึงมีปริมาณซื้อขายในระดับสูงเช่นเดียวกับตลาดในภูมิภาคอื่นๆ ราคามีการเคลื่อนไหวตามทิศทางเดียวกับตลาดในภูมิภาคอื่นๆ จึงสามารถสะท้อนถึงราคาน้ำมันของตลาดในภูมิภาคอื่นของโลกได้ เช่น ตลาดสหรัฐอเมริกา หรือตลาดยุโรป เป็นต้น ดังนั้น ราคาตลาดประเทศสิงคโปร์จึงสะท้อนอุปสงค์และอุปทานน้ำมันที่แท้จริงของภูมิภาค (๒.๓) การที่โรงกลั่นในประเทศไทยต้องแข่งขันกับการนำเข้าจะทำให้โรงกลั่นในประเทศต้องมีการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพในการกลั่นอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้มีต้นทุนที่สามารถแข่งขันได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศ เพราะทำให้ประเทศไทยมีต้นทุนการผลิตที่มีประสิทธิภาพเทียบเคียงได้กับโรงกลั่นนานาชาติประเทศไม่เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ จากการศึกษาที่ประเทศมีต้นทุนการผลิตสูงเกินจริง ดังจะเห็นได้จากประเทศในกลุ่มเอเชียใช้การอ้างอิงราคาน้ำมันสำเร็จรูปตลาดประเทศสิงคโปร์ ดังนั้น การกำหนดราคา ณ โรงกลั่น โดยใช้หลักการเสมอภาคกับการนำเข้า (Import Parity Basis) และใช้ตลาดประเทศสิงคโปร์ เป็นตลาดอ้างอิงการกำหนดราคาน้ำมันสำเร็จรูป จึงถือได้ว่าเป็นธรรมกับทั้งผู้บริโภคและโรงกลั่น

/ผู้ถูกฟ้องคดี...

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ให้การว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๓๕ เรื่อง สัญญาซื้อขายก๊าซธรรมชาติและน้ำมันเตา โดยอนุมัติหลักการให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยสามารถซื้อน้ำมันเตาจากผู้ค้าอื่นๆ ได้ ต่อมา คณะกรรมการนโยบายไฟฟ้าได้พิจารณาวิธีการดำเนินการดังกล่าว โดยมีหลักสำคัญ ๒ ประการ คือ ประการแรก ให้ซื้อในราคาต่ำสุดและเงื่อนไขการซื้อขายอยู่บนพื้นฐานเดียวกันกับสัญญาระหว่างการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยและการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย และประการที่สอง ให้นำราคาจากการประกวดราคาในส่วนร้อยละ ๒๐ ของปริมาณน้ำมันเตาทั้งหมดที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยกับการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยในส่วนปริมาณร้อยละ ๘๐ ของปริมาณน้ำมันเตาทั้งหมดที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยใช้ ซึ่งคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๓๕ ได้พิจารณาเห็นชอบตามหลักการดังกล่าว และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๕ อนุมัติตามที่เสนอ ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๕ ยืนยันให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยซื้อน้ำมันเตาจากบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ซึ่งแปรรูปมาจากการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยแต่ยังคงเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่ในสัดส่วนร้อยละ ๘๐ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๒๐ ให้จัดซื้อตามข้อบังคับว่าด้วยการพัสดุของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โดยให้มีการแข่งขันด้านราคาตามที่กระทรวงการคลังเสนอ จึงเห็นได้ชัดเจนว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยต้องดำเนินการให้เป็นไปตามที่มติคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้ โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ มิได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดราคาน้ำมันดังกล่าวแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ยื่นเอกสารเพิ่มเติมและชี้แจงว่า ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีรายได้พอๆ กับบริษัท ปิโตรนาส รีเทล (ประเทศไทย) จำกัด แต่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีกำไรสุทธิน้อยกว่าถึง ๕ เท่า ในขณะที่ราคาขายปลีกน้ำมันเบนซิน ๙๕ ของประเทศไทยเดือนมิถุนายน ๒๕๕๖ มีราคา ๔๖.๓๕ บาทต่อลิตรสูงกว่าประเทศมาเลเซีย ที่มีราคา ๑๘.๘๓ บาทต่อลิตร กว่า ๒ เท่า โดยราคาขายปลีกน้ำมันของประเทศไทยมีภาษีและเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงรวมอยู่เกือบ ๒๐ บาทต่อลิตร แต่มีการนำเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงไปชดเชยให้ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และโรงกลั่นในเครือ ปีละประมาณ ๕๐,๐๐๐ ล้านบาท ทั้งที่ไม่ได้ขาดทุนจริง นอกจากนั้นมีความเสียหายต่อประเทศไทยจากกรณีบริษัท เฮสส์ (ไทยแลนด์) จำกัด และ บริษัท เชฟรอน ประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด มีการสูญเสียปริมาณน้ำมันที่ผลิตได้ภายในประเทศทั้งแหล่งที่อยู่บนบกและในทะเล โดยแหล่งที่อยู่บนบกมีการขนน้ำมันจากแหล่งวิเชียรบุรี - ศรีเทพ โดยรถบรรทุกสิบล้อกว่า ๕๐ คันต่อวัน แต่รายงานเพียง ๖ คัน คิดเป็นปริมาณน้ำมันที่สูญหายไปประมาณ ๑,๕๐๐,๐๐๐ ลิตรต่อวัน ทั้งนี้ มีปริมาณการขุดเจาะก๊าซธรรมชาติในประเทศไทยจำนวนมาก โดยรายงานของประเทศสหรัฐอเมริการะบุว่า ก๊าซธรรมชาติของไทยอยู่ในอันดับที่ ๒๔ และน้ำมัน

/อยู่ในอันดับ...

อยู่ในอันดับที่ ๓๓ ดังนั้น ประเทศไทยจึงไม่มีความจำเป็นต้องนำเข้าน้ำมัน ทั้งปรากฏว่าการนำเข้าน้ำมันกลับไม่โปร่งใส เนื่องจาก บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ไม่เคยเปิดเผยสัญญาซื้อขายน้ำมันราคาซื้อขาย และชื่อบริษัทที่นำเข้า ประกอบกับมีการกำหนดค่าสัมปทานตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ในอัตราต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านนั้นเป็นกฎหมายที่ขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๘๕ (๔) แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และต้องมีการแก้ไขกฎหมายโดยผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เสนอให้กำหนดค่าสัมปทานร้อยละ ๘๐

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ ชี้แจงกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ที่เปรียบเทียบราคาขายปลีกน้ำมันเบนซิน ๙๕ เดือนมิถุนายน ๒๕๕๖ ของประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย ในทำนองเดียวกันกับค่าให้การและเพิ่มเติมว่า ในช่วงเดือนมิถุนายน ๒๕๕๖ ราคาขายปลีกน้ำมันเบนซิน ๙๕ อยู่ที่ระดับ ๔๕.๗๕ - ๔๖.๓๕ บาทต่อลิตร โดยราคาขายปลีกน้ำมันหน้าโรงกลั่นน้ำมันอยู่ที่ราคา ๒๓.๙๐๐๔ บาทต่อลิตร และมีค่าการตลาด (ซึ่งรวมค่าใช้จ่ายต่างๆ ของผู้ค้า) จำนวน ๑.๗๖๗๔ บาทต่อลิตร ส่วนที่เหลือเป็นค่าภาษีและเงินกองทุนต่างๆ ซึ่งกำหนดและจัดเก็บโดยภาครัฐอีกเป็นจำนวน ๒๐.๖๘๒๒ บาทต่อลิตร หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๔.๖ ของราคาขายปลีก กรณีย่อมเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การปรับขึ้นลงของราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงของประเทศไทยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจตามกฎหมายเป็นผู้กำหนด ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีความแน่นอนและเปิดเผยต่อประชาชนทั่วไป ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่อ้างว่า ราคาขายปลีกน้ำมันของประเทศไทยมีภาษีและเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงรวมอยู่เกือบ ๒๐ บาทต่อลิตร โดยมีการนำเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงไปชดเชยให้ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และโรงกลั่นในเครือ ปีละประมาณ ๕๐,๐๐๐ ล้านบาท ทั้งที่ไม่ได้ขาดทุนจริง นั้น การจัดตั้งกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงมีวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของพระราชกำหนดแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๑๖ เพื่อใช้เป็นกลไกของรัฐในการป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงและใช้ในการรักษาระดับราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงของประเทศ จากกรณีที่ราคาในตลาดโลกสูงขึ้นเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความเดือดร้อนของประชาชนให้น้อยที่สุด โดยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ จากการที่องค์การกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันออกหรือกลุ่มโอเปก ได้มีการประกาศขึ้นราคาน้ำมันดิบถึง ๔ ครั้ง รัฐบาลไทยจึงมีแนวนโยบายในการตรึงราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศไทยไม่ต้องปรับตามราคาน้ำมันดิบที่เปลี่ยนแปลงไปทุกครั้ง และอีกประการหนึ่งก็ต้องการจะรวมกองทุนที่เกี่ยวกับการรักษาเสถียรภาพราคาน้ำมันต่างๆ ที่ได้มีการจัดตั้งขึ้นไว้แล้วเข้าเป็นกองทุนเดียวกัน นายกรัฐมนตรีในขณะนั้นจึงได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓ แห่งพระราชกำหนดแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๑๖ ออกคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๑/๙ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๒๒ จัดตั้งกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งได้รวมกองทุนรักษา

/ระดับ...

ระดับราคาน้ำมันเชื้อเพลิง (กองทุนเงินบาท) กับกองทุนรักษาระดับราคาน้ำมันเชื้อเพลิง (กองทุนเงินตราต่างประเทศ) เข้าด้วยกัน และได้กำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงและการชดเชยจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งขั้นตอนการปฏิบัติในการส่งเงินเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง และขอรับเงินชดเชยจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงและกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในส่วนต่างๆ ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ รัฐบาลได้ยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิงของน้ำมันเบนซิน น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซลและน้ำมันเตา โดยเหลือเพียงก๊าซหุงต้มหรือก๊าซ LPG ที่ยังคงมีการควบคุมราคาอยู่ แต่อย่างไรก็ตาม ภาครัฐยังคงใช้กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นกลไกในการรักษาเสถียรภาพของราคาเชื้อเพลิง ทั้งน้ำมันและก๊าซ LPG จนถึงปัจจุบัน ซึ่งบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) มีหน้าที่นำส่งเงินที่ได้จากการขายน้ำมันเชื้อเพลิงเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงด้วย ในฐานะผู้ผลิตตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ กล่าวคือ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้มีการเติมสารเติมแต่งในน้ำมันเบนซิน ๙๕ ที่ซื้อจากโรงกลั่นน้ำมันต่างๆ ซึ่งถือเป็นการผลิตตามกฎหมายดังกล่าว ดังนั้น คลังน้ำมันของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ที่มีการผลิตสารเติมแต่งดังกล่าวจึงต้องจดทะเบียนเป็นโรงอุตสาหกรรมและมีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตเมื่อมีการผลิตและจำหน่าย สำหรับการได้รับเงินชดเชยจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงของ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) นั้น เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ ๔/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๗ เรื่อง กำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ ดังนั้น การได้รับเงินชดเชยจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงจึงมีบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งกำหนดสิทธิและหน้าที่ในการได้รับเงินชดเชย รวมถึงหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการจ่ายเงินชดเชยอย่างชัดเจน โดยใช้บังคับกับผู้ประกอบการทุกรายอย่างเท่าเทียมกันมิได้ให้สิทธิพิเศษใดๆ แก่บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) แต่อย่างใด กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า บริษัท เฮสส์ (ไทยแลนด์) จำกัด และ บริษัท เซฟรอนประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด มีปริมาณการขุดเจาะก๊าซธรรมชาติในประเทศไทยจำนวนมาก และรายงานของประเทศสหรัฐอเมริการะบุว่า ก๊าซธรรมชาติของไทยอยู่ในอันดับที่ ๒๔ และน้ำมันอยู่ในอันดับที่ ๓๓ ดังนั้น ประเทศไทยจึงไม่มีความจำเป็นต้องนำเข้าน้ำมัน นั้น ในการพิจารณาว่าประเทศใดประเทศหนึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องนำเข้าน้ำมันหรือเชื้อเพลิงประเภทอื่นๆ หรือไม่นั้น จำเป็นต้องพิจารณาจากปริมาณการผลิตภายในประเทศเปรียบเทียบกับปริมาณความต้องการใช้ภายในประเทศของประเทศนั้นๆ ซึ่งหากปริมาณการผลิตน้ำมันภายในประเทศไม่เพียงพอรองรับความต้องการแล้ว ประเทศนั้นย่อมต้องนำเข้าน้ำมันเพื่อให้เพียงพอต่อการใช้งานและความมั่นคงทางพลังงานของประเทศ โดยข้อมูลรายงานด้านสถิติของหน่วยงาน U.S. Energy Information Administration (EIA) ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงพลังงานของสหรัฐอเมริกา (U.S. Department of Energy) ที่สามารถเชื่อถือได้ ให้ข้อมูลปริมาณการผลิตและนำเข้าน้ำมันดิบในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ ว่า ประเทศ

/สหรัฐอเมริกา...

สหรัฐอเมริกาสามารถผลิตน้ำมันดิบภายในประเทศได้เป็นอันดับ ๓ ของโลก แต่กลับมีปริมาณการนำเข้าน้ำมันดิบและน้ำมันสำเร็จรูปเป็นอันดับ ๑ ของโลก หรือกรณีของประเทศซาอุดีอาระเบียซึ่งมีปริมาณการผลิตน้ำมันดิบภายในประเทศเป็นอันดับ ๑ ของโลก แต่ก็ยังนำเข้าน้ำมันสำเร็จรูปเป็นอันดับที่ ๒๕ ของโลกเช่นกัน จะเห็นได้ว่าการพิจารณาแต่เพียงปริมาณการผลิตหรือปริมาณก๊าซธรรมชาติและน้ำมันที่มีอยู่ในประเทศเพียงอย่างเดียวโดยไม่เปรียบเทียบกับปริมาณความต้องการใช้ภายในประเทศ ไม่เพียงพอที่จะสรุปได้ว่าประเทศดังกล่าวมีความจำเป็นต้องนำเข้าน้ำมันหรือไม่ สำหรับประเทศไทยปริมาณการผลิตน้ำมันดิบภายในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำมันสำเร็จรูปภายในประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการนำเข้าน้ำมันดิบเพิ่มเติม เช่นเดียวกับปริมาณการผลิตก๊าซธรรมชาติภายในประเทศไม่เพียงพอต่อความต้องการ จึงต้องนำเข้าน้ำมันและก๊าซธรรมชาติเพิ่มเติม อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตน้ำมันดิบหรือก๊าซธรรมชาติภายในประเทศทุกรายมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องแจ้งปริมาณการผลิตน้ำมันและหรือก๊าซธรรมชาติต่อกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน และข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณการนำเข้าน้ำมันดิบของประเทศไทยนั้นเป็นข้อมูลที่ประชาชนทั่วไปสามารถตรวจสอบได้ แต่ในส่วนของสัญญาซื้อขายน้ำมันนั้นเป็นการตกลงทำสัญญาระหว่างเอกชนซึ่งเป็นความลับทางการค้าระหว่างคู่สัญญา โดยราคาซื้อขายน้ำมันดิบตามสัญญาจะเป็นการตกลงกันโดยอาศัยราคาน้ำมันดิบตลาดโลกตามหลักการกลไกตลาด ดังนั้นการดำเนินการเกี่ยวกับการนำเข้าน้ำมันดิบของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จึงเป็นไปด้วยความโปร่งใสและถูกต้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า การกำหนดค่าสัมปทานตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ในอัตราต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้านนั้นเป็นกฎหมายที่ขัดต่อบทบัญญัติมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๘๕ (๔) แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และต้องมีการแก้ไขกฎหมายโดยผู้ฟ้องคดีทั้งสองเสนอให้กำหนดค่าสัมปทาน ร้อยละ ๘๐ นั้นเป็นการขอศาลปกครองให้พิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ขัดต่อบทบัญญัติมาตรา มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๘๕ (๕) แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หรือไม่ ซึ่งเป็นกรณีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งที่ประเด็นดังกล่าวศาลปกครองได้วินิจฉัยไว้แล้วว่าศาลไม่อาจกำหนดค่าบังคับให้ได้ เนื่องจากการเสนอแก้ไขกฎหมายและดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารที่จะดำเนินการ และมีคำสั่งไม่รับข้อหานี้ไว้พิจารณาแล้วเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๖ สำหรับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกลไกราคาน้ำมัน นั้น ตามหลักการซื้อขายน้ำมันการค้าสากลการเปรียบเทียบราคาซื้อขายจะต้องระบุเวลาที่ชัดเจนและควรต้องอยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน จึงจะสามารถนำมาใช้เปรียบเทียบได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากราคาน้ำมันจะมีการเปลี่ยนแปลงในแต่ละวันตามกลไกตลาด นอกจากนี้ การเปรียบเทียบราคา

/จะต้องระบุ...

จะต้องระบุชัดเจนว่าเป็นการเปรียบเทียบราคาของผลิตภัณฑ์น้ำมันชนิดใด จึงจะสามารถค้นหาข้อมูลอ้างอิงที่ถูกต้องชัดเจน และเปรียบเทียบราคาที่มีความน่าเชื่อถือได้ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างแต่เพียงว่าโรงกลั่นต่างๆ (บริษัทในเครือของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ขายน้ำมันให้ต่างชาติถูกกว่าขายให้คนไทย เช่น ส่งออกไปประเทศพม่า ๒๔ บาทต่อลิตร ขายคนไทยในราคาหน้าโรงกลั่น ๒๖ บาทต่อลิตร ไม่รวมภาษีและอื่นๆ โดยมีได้ระบุรายละเอียดที่เพียงพอเกี่ยวกับช่วงเวลา ชนิดของน้ำมัน และแหล่งที่มาของข้อมูล เป็นต้น จึงถือเป็นข้อกล่าวอ้างที่เคลือบคลุม สำหรับการซื้อขายน้ำมันระหว่างประเทศ นั้น จะเป็นตัวกำหนดราคาขายภายในประเทศที่จะต้องแข่งขันกับราคานำเข้าน้ำมันเนื่องจากตลาดน้ำมันมีการแข่งขันสูง หากผู้ขายตั้งราคาขายแพงผู้ซื้อก็จะไปซื้อที่ตลาดอื่นๆ ที่มีราคาต่ำกว่าแทน ส่งผลให้ราคานำเข้าเป็นเพดานในการกำหนดราคาขายในประเทศ จากเหตุผลดังกล่าว การกำหนดราคาขายน้ำมันไม่ว่าจะเป็นราคาขายน้ำมันในประเทศหรือราคาน้ำมันส่งออกขายยังต่างประเทศ จึงจะอิงกับหลักการกลไกตลาด ซึ่งโดยทั่วไปจะอิงกับราคานำเข้าน้ำมันจากตลาดหลักในภูมิภาค นอกจากนี้ ยังมีความแตกต่างกันไปตามระยะทางการขนส่งรูปแบบการขนส่งและมาตรฐานของน้ำมัน กล่าวคือ สำหรับราคาขายน้ำมันภายในประเทศ หากผู้ขายกำหนดราคาขายในประเทศสูงกว่าราคานำเข้าจากตลาดหลักในภูมิภาค ผู้ซื้อในประเทศนั้นจะหันไปนำเข้าน้ำมันจากตลาดหลักแทนซึ่งมีราคาต่ำกว่าส่วนราคาขายส่งออกน้ำมันไปต่างประเทศผู้ส่งออกน้ำมันก็ต้องแข่งขันกับผู้ส่งออกในตลาดหลักของภูมิภาคนั้นเช่นเดียวกัน เพราะหากกำหนดราคาส่งออกสูงกว่าราคานำเข้าของตลาดหลักในภูมิภาค ประเทศผู้ซื้อก็จะไม่สนใจรับซื้อน้ำมันจากประเทศผู้ขายรายนั้น ดังนั้น การกำหนดราคาขายน้ำมันภายในประเทศก็ดี ราคาน้ำมันส่งออกก็ดี เป็นไปอย่างเสรีตามกลไกตลาด ทั้งโรงกลั่นและผู้ค้าน้ำมันในประเทศไทย มิได้มีอำนาจในการกำหนดราคาได้ตามอำเภอใจโดยมิชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ก็เป็นหนึ่งในผู้ค้าน้ำมันในประเทศที่มีได้มีอำนาจในการกำหนดราคาได้เช่นกัน เพราะต้องดำเนินธุรกิจตามกลไกตลาดการค้าเสรี

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยรวม ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๔ เรื่อง การยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ร่วมกันกำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นการกระทำที่ขัดด้วยกฎหมายหรือไม่

เห็นว่า เมื่อการกำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายในการกำหนดมาตรการและราคาทางด้านพลังงาน ซึ่งมีกระทบต่อประชาชนหรือผู้บริโภคที่เป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเป็นจำนวนมาก การใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ในการกำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิงดังกล่าวจึงต้องเป็นไปโดยชอบ

/ด้วยกฎหมาย...

ด้วยกฎหมาย ความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย และไม่สร้างภาระให้เกิดกับประชาชนหรือผู้บริโภคเกินสมควร โดยรัฐหรือประชาชนของประเทศส่วนใหญ่ต้องได้รับประโยชน์หรือก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะมากกว่าประโยชน์ที่เอกชนจะได้รับ เมื่อโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิงแบ่งแยกได้เป็น ๓ ส่วน คือ (๑) ราคา ณ โรงกลั่นน้ำมัน (๒) ราคาขายส่งหน้าโรงกลั่นน้ำมัน และ (๓) ราคาขายปลีกน้ำมัน กรณีจึงต้องวินิจฉัยตามประเด็นดังกล่าว ซึ่งมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า การกำหนดราคาน้ำมัน ณ โรงกลั่น ของผู้ผูกฟองคิตที่ ๒ โดยผู้ผูกฟองคิตที่ ๓ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง เนื่องจากการยกเลิกการควบคุมน้ำมันจะทำให้ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงสะท้อนถึงต้นทุนที่แท้จริงทางเศรษฐศาสตร์มากขึ้น ทำให้มีการใช้น้ำมันอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างประหยัด ต่อมา ผู้ผูกฟองคิตที่ ๒ จึงได้พิจารณาการกำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิง กรณีการกำหนดราคาน้ำมัน ณ โรงกลั่น ซึ่งมีวิธีการตั้งราคาสำหรับซื้อขายสินค้าทั่วไป ๒ รูปแบบ คือ รูปแบบที่หนึ่ง การตั้งราคาสินค้าจากต้นทุนบวกกำไร (Cost Plus) และรูปแบบที่สอง การตั้งราคาสินค้าโดยใช้กลไกตลาดที่มีการแข่งขัน มีอุปสงค์และอุปทานของสินค้าเป็นตัวกำหนดราคากลาง โดยมีการซื้อขายอย่างเสรีในปริมาณสูง ซึ่งวิธีนี้จะใช้กับสินค้าโภคภัณฑ์ (Commodity) เช่น น้ำมัน ข้าว น้ำตาล และสินค้าเกษตร เป็นต้น โดยราคาในตลาดกลางดังกล่าวจะถูกใช้เป็นราคาอ้างอิงสำหรับการซื้อขายในตลาดอื่นๆ (Reference Prices) เมื่อพิจารณาวิธีการตั้งราคาซื้อขายสินค้าดังกล่าวแล้วเห็นว่า หากกำหนดราคา ณ โรงกลั่นโดยใช้หลักการรูปแบบที่หนึ่ง โดยกำหนดต้นทุนราคาน้ำมันดิบ บวกด้วยค่าใช้จ่ายของโรงกลั่นที่คงที่ จะไม่เหมาะสมเนื่องจากโรงกลั่นแต่ละโรงมีความแตกต่างกันในเรื่องระบบการกลั่น ความต้องการคุณภาพน้ำมันดิบ ราคาน้ำมันดิบ และต้นทุนการกลั่น จึงทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในการแข่งขันและไม่สะท้อนต้นทุนของแต่ละโรงกลั่น อาจทำให้โรงกลั่นของไทยไม่มีการพัฒนาปรับปรุงระบบ และไม่เกิดแรงจูงใจให้ในการขยายกำลังการผลิตรองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้นในอนาคต อันจะส่งผลเสียต่อความมั่นคงทางพลังงานของประเทศในระยะยาว ทั้งไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาความผันผวนของราคาขายปลีกของไทย รวมทั้งจะทำให้ราคาน้ำมันในประเทศไทยสูงขึ้น เพราะต้นทุนของโรงกลั่นน้ำมันของประเทศสิงคโปร์มีราคาถูกกว่าประเทศไทย จากโรงกลั่นขนาดใหญ่และมีประสิทธิภาพมากกว่า และจะทำให้สภาพการแข่งขันในตลาดน้ำมันถูกบิดเบือน เนื่องจากต้นทุนของราคาน้ำมันไม่สะท้อนถึงการแข่งขันที่แท้จริง ซึ่งจะทำให้เกิดการนำเข้าและการส่งออกที่ไม่สอดคล้องกับสภาพที่แท้จริงของตลาด ในบางช่วงราคานำเข้า อาจถูกกว่าราคาที่โรงกลั่นในประเทศกำหนด ผู้ค้าน้ำมันจะพื่อนำเข้าแทนการซื้อจากโรงกลั่นและในทางกลับกันหากราคาในประเทศสิงคโปร์สูงกว่าประเทศไทย จึงทำให้โรงกลั่นมีกำไรจากการส่งออกมากกว่าจำหน่ายในประเทศ โรงกลั่นจะพยายามส่งออกให้มากที่สุด ซึ่งอาจทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำมันขึ้นในประเทศได้ ผู้ผูกฟองคิตที่ ๒ จึงเห็นว่า การกำหนดราคา

/ณ โรงกลั่น...

ณ โรงกลั่นโดยใช้หลักการเสมอภาคกับการนำเข้า (Import Parity Basis) และใช้ตลาดประเทศสิงคโปร์ เป็นตลาดอ้างอิงการกำหนดราคาน้ำมันสำเร็จรูป เป็นวิธีที่เหมาะสมเนื่องจากธุรกิจโรงกลั่นในประเทศไทยอยู่ภายใต้การแข่งขันเสรี และไม่ได้แข่งขันเฉพาะในประเทศเท่านั้น แต่ต้องแข่งขันกับราคานำเข้าเนื่องจากผู้ค้าน้ำมันสามารถเลือกที่จะซื้อน้ำมันจากโรงกลั่นในประเทศหรือนำเข้าเองได้เนื่องจากรัฐบาลมีการเปิดเสรี อีกทั้ง ราคาประเทศสิงคโปร์เป็นราคากลางของตลาดเอเชีย โดยมีประเทศสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการซื้อขาย (ส่งออกและนำเข้า) ของภูมิภาค มีผู้ค้าน้ำมันมากกว่า ๓๐๐ ราย ตั้งบริษัทซื้อขายน้ำมันอยู่ ราคาตลาดประเทศสิงคโปร์จึงสะท้อนอุปสงค์และอุปทานน้ำมันที่แท้จริงของภูมิภาค ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในการประชุมครั้งที่ ๓๙/๒๕๕๔ (ครั้งที่ ๙๗) เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ จึงมีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์การคำนวณราคาหน้าโรงกลั่นน้ำมันมาตรฐานยูโร ๔ ดังนี้ ๑. เบนซินออกเทน ๙๕ = [ราคาน้ำมันเบนซิน (UPG ๙๕) ตลาดประเทศสิงคโปร์ (Mean of Platt's Singapore : MOPS) + พรีเมียม (พรีเมียม คือ ค่าปรับคุณภาพน้ำมัน (๑.๔๐ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล) + ค่าขนส่ง World Scale กรุงเทพมหานคร - ประเทศสิงคโปร์ + ค่าประกันภัยร้อยละ ๐.๐๘๔ ของ C&F + ค่า Loss ร้อยละ ๐.๕ ของ CIF) + ต้นทุนส่วนเพิ่มยูโร ๔ (๒.๔๖ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล)] ที่ ๖๐ °F (องศาฟาเรนไฮต์) x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔ ๒. เบนซินออกเทน ๙๑ = [ราคาน้ำมันเบนซิน (UPG ๙๕) ตลาดประเทศสิงคโปร์ (Mean of Platt's Singapore : MOPS) + พรีเมียม (พรีเมียม คือ ค่าปรับคุณภาพน้ำมัน (- ๐.๘๐ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล) + ค่าขนส่ง World Scale กรุงเทพมหานคร - ประเทศสิงคโปร์ + ค่าประกันภัยร้อยละ ๐.๐๘๔ ของ C&F + ค่า Loss ร้อยละ ๐.๕ ของ CIF) + ต้นทุนส่วนเพิ่มยูโร ๔ (๒.๔๖ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล)] ที่ ๖๐ °F x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔ ๓. น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว = [ราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็วซัลเฟอร์ ร้อยละ ๐.๕ (GO ๐.๕) ตลาดประเทศสิงคโปร์ (Mean of Platt's Singapore : MOPS) + (พรีเมียม คือ ค่าปรับคุณภาพน้ำมัน (๑.๗๐ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล) + ค่าขนส่ง World Scale กรุงเทพมหานคร - ประเทศสิงคโปร์ + ค่าประกันภัยร้อยละ ๐.๐๘๔ ของ C&F + ค่า Loss ร้อยละ ๐.๕ ของ CIF) + ต้นทุนส่วนเพิ่มยูโร ๔ (๒.๔๖ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล)] ที่ ๖๐ °F x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔ ๔. น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๕ = ร้อยละ ๙๐ ของ [ราคาเบนซินออกเทน ๙๕ + (๑ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔)] + ร้อยละ ๑๐ ของราคาเอทานอล ๕. น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ๙๑ = ร้อยละ ๙๐ ของ [ราคาเบนซินออกเทน ๙๑ + (๒ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔)] + ร้อยละ ๑๐ ของราคาเอทานอล ๖. น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E๒๐ = ร้อยละ ๘๐ ของ [ราคาเบนซินออกเทน ๙๕ + (๑.๗ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔)] + ร้อยละ ๒๐ ของราคาเอทานอล ๗. น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E๘๕ = ร้อยละ ๑๕ ของราคาเบนซินออกเทน ๙๕ + ร้อยละ ๘๕ ของ ราคาเอทานอล ทั้งนี้ เห็นชอบระยะเวลาและต้นทุนส่วนเพิ่มยูโร ๔ โดยน้ำมันดีเซล ตั้งแต่วันที่ ๘ มกราคม - ๑๐

/มีนาคม...

มีนาคม ๒๕๕๕ และน้ำเบนซิน ตั้งแต่วันที่ ๘ มกราคม - ๑๖ เมษายน ๒๕๕๕ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๖ (ครั้งที่ ๑๓๗) เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เห็นชอบหลักเกณฑ์การคำนวณราคาหน้าโรงกลั่นน้ำมันดีเซล เป็นดังนี้ น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว = [ราคาน้ำมันดีเซล (Gasoil ๕๐๐ ppm) ตลาดประเทศสิงคโปร์ (Mean of Platt's Singapore : MOPS) + พรีเมียม (ค่าปรับคุณภาพน้ำมัน (๒.๘๘ เหรียญสหรัฐอเมริกาต่อบาร์เรล) + ค่าขนส่ง World Scale กรุงเทพฯ - สิงคโปร์ + ค่าประกันภัยร้อยละ ๐.๐๘๔ ของ C&F + ค่า Loss ร้อยละ ๐.๕ ของ CIF)] ที่ ๖๐°F x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในการกำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิง คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ให้ยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง โดยเห็นว่าการยกเลิกการควบคุมน้ำมันจะทำให้ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงสะท้อนถึงต้นทุนที่แท้จริงทางเศรษฐศาสตร์มากขึ้น ทำให้มีการใช้น้ำมันอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างประหยัด อีกทั้งยังเป็นการแยกการกำหนดราคาน้ำมันออกจากตัดสินใจทางการเมืองอย่างแท้จริงด้วย ในขณะนั้นตลาดน้ำมันในประเทศไทยอยู่ในสภาพที่พร้อมต่อการยกเลิกการควบคุมราคา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาความเหมาะสมของช่วงเวลาในการยกเลิกการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อให้สะท้อนถึงต้นทุนที่แท้จริง รวมทั้งทำให้มีการใช้น้ำมันอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างประหยัด จึงถือได้ว่าได้มีการพิจารณาถึงความพร้อมและความเหมาะสมในช่วงเวลาดังกล่าวอย่างมีเหตุผลแล้ว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้พิจารณากำหนดราคาน้ำมัน ณ โรงกลั่นในการประชุม ครั้งที่ ๓๙/๒๕๕๔ (ครั้งที่ ๙๗) เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ และมีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์การคำนวณราคาหน้าโรงกลั่นน้ำมันมาตรฐานยูโร ๔ ให้ใช้หลักการเสมอภาคกับการนำเข้า (Import Parity Basis) และใช้ตลาดประเทศสิงคโปร์เป็นตลาดอ้างอิงการกำหนดราคาน้ำมันสำเร็จรูป เนื่องจากเห็นว่า ราคาประเทศสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการซื้อขาย (ส่งออกและนำเข้า) ของภูมิภาค จึงสะท้อนอุปสงค์และอุปทานน้ำมันที่แท้จริงของภูมิภาค ประกอบกับธุรกิจโรงกลั่นในประเทศไทยอยู่ภายใต้การแข่งขันเสรี และไม่ได้แข่งขันเฉพาะในประเทศเท่านั้น แต่ต้องแข่งขันกับราคานำเข้าเนื่องจากผู้ค้าน้ำมันสามารถเลือกที่จะซื้อน้ำมันจากโรงกลั่นในประเทศหรือนำเข้าเองได้เนื่องจากรัฐบาลมีการเปิดเสรี ทั้งได้พิจารณาข้อดีและข้อเสียวิธีการตั้งราคาสำหรับซื้อขายสินค้าทั่วไปในรูปแบบการตั้งราคาสินค้าจากต้นทุนบวกกำไร (Cost Plus) และรูปแบบการตั้งราคาสินค้าโดยใช้กลไกตลาดที่มีการแข่งขัน กรณีจึงเห็นได้ว่า การกำหนดราคา ณ โรงกลั่นโดยใช้หลักการเสมอภาคกับการนำเข้าและใช้ตลาดประเทศสิงคโปร์เป็นตลาดอ้างอิงการกำหนดราคาน้ำมันสำเร็จรูปเป็นวิธีที่เหมาะสม เนื่องจากธุรกิจโรงกลั่นในประเทศไทยอยู่ภายใต้การแข่งขันเสรีประเทศไทยอยู่ในภูมิภาคเอเชีย และตั้งอยู่ใกล้กับประเทศสิงคโปร์ การเลือกที่จะอ้างอิงราคาน้ำมันสำเร็จรูปจากตลาดกลางภูมิภาคที่ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งสะท้อนระดับราคาที่เหมาะสม

/ก๊บบกลไก...

กับกลไกระบบการค้าเสรีของตลาดในภูมิภาคนี้และการเปลี่ยนแปลงของราคาก็สอดคล้องอย่างเป็นสากลกับตลาดซื้อขายน้ำมันอื่นๆ ทั่วโลก จึงเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโครงสร้างพลังงานของประเทศไทย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ใช้หลักการเสมอภาคกับการนำเข้าและใช้ตลาดประเทศสิงคโปร์เป็นตลาดอ้างอิง จึงเป็นการกำหนดราคาน้ำมัน ณ โรงกลั่นที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า ราคาน้ำมัน ณ โรงกลั่น แพ่งว่าตลาดโลก โดยเปรียบเทียบราคาน้ำมันดิบตลาดโลก กับราคาน้ำมัน ณ โรงกลั่น นั้น เห็นว่า น้ำมันดิบ คือ น้ำมันที่ยังไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันทีที่ต้องผ่านกระบวนการกลั่นน้ำมันดิบเสียก่อนจึงจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ราคาน้ำมันดิบจึงยังไม่มีต้นทุนการกลั่นน้ำมันดิบ แต่ราคาน้ำมัน ณ โรงกลั่น เป็นราคาน้ำมันดิบที่ผ่านกระบวนการกลั่นน้ำมันดิบแล้วซึ่งต้องมีต้นทุนค่าการกลั่นน้ำมันดิบ รวมทั้งค่าปรับปรุงคุณภาพต่างๆ จึงเห็นได้ชัดแจ้งว่าไม่สามารถนำราคาน้ำมันดิบตลาดโลกมาเปรียบเทียบกับราคาน้ำมัน ณ โรงกลั่นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟังไม่ขึ้น

กรณีมีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า การกำหนดราคาขายส่งหน้าโรงกลั่นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ราคาขายส่งหน้าโรงกลั่น เป็นราคาที่ส่งจากโรงกลั่นไปยังผู้ค้า โดยเป็นราคาน้ำมัน ณ โรงกลั่น บวกด้วยภาษีและกองทุนต่างๆ ดังนี้ (๑) ภาษีสรรพสามิต เป็นภาษีที่จัดเก็บสินค้าที่มีผลกระทบต่อสังคม ซึ่งสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจำกัดการใช้ของสินค้าเหล่านั้น และยังเป็นการจัดหารายได้ให้แก่ภาครัฐ (๒) ภาษีเทศบาล หมายถึง ภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บเพิ่มขึ้นตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗ และส่งมอบให้กระทรวงมหาดไทย มีอัตราร้อยละ ๑๐ ของภาษีสรรพสามิตของน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละประเภท (๓) กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง จัดตั้งโดยมีวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของพระราชกำหนดแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๑๖ เพื่อใช้เป็นกลไกของรัฐในการป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงและใช้ในการรักษาระดับราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงของประเทศ จากกรณีที่ราคาในตลาดโลกสูงขึ้นเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความเดือดร้อนของประชาชนให้น้อยที่สุด ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ประชุมเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เห็นชอบตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ (ครั้งที่ ๑๔๑) เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ที่เห็นชอบหลักเกณฑ์การปรับอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง โดยการลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงของน้ำมันดีเซลให้พิจารณาจากราคาขายปลีกน้ำมันดีเซล หากมีราคาสูงจนทำให้มีผลกระทบต่อภาคขนส่งและค่าโดยสารเกินสมควร ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนได้ตามความเหมาะสม ส่วนการปรับเพิ่มให้พิจารณาจากราคาขายปลีกน้ำมันดีเซล หากมีราคาต่ำจนทำให้ผู้ประกอบการสมควรปรับลดค่าบริการลงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

/พิจารณา...

พิจารณาปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนเพื่อให้ราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลอยู่ในระดับที่เหมาะสม ไม่กระทบเกินสมควรต่อค่าขนส่งและโดยสาร สำหรับการปรับเพิ่มหรือลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุน น้ำมันเชื้อเพลิงของน้ำมันเบนซินและน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ให้พิจารณาปรับเพื่อรักษาระดับส่วนต่าง ราคาระหว่างน้ำมันเบนซินกับน้ำมันแก๊สโซฮอล์ เพื่อจูงใจให้มีการใช้พลังงานทดแทน (เอทานอล) มากขึ้น ทั้งนี้ การปรับอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงให้ค้ำึงถึงสถานการณ์ราคาน้ำมันในตลาดโลกและภาวะเงินเฟ้อของ (๔) กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายช่วยเหลือหรืออุดหนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานตามวัตถุประสงค์ของการใช้เงิน และ (๕) ภาษีมูลค่าเพิ่มอัตราร้อยละ ๗ ของราคาขายส่งน้ำมัน ซึ่งในประเด็นการกำหนดราคาขายส่งหน้าโรงกลั่น ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่โต้แย้งเพียงว่า มีการนำเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงไปชดเชยและเอื้อประโยชน์ให้แก่เอกชนผู้ค้าน้ำมัน โดยอ้างว่าเอกชนผู้ค้าน้ำมันไม่ได้ขาดทุนจากการพิจารณาผลประกอบการ นั้น เห็นว่า เมื่อกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงจัดตั้งโดยมีวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของพระราชกำหนดแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๑๖ เพื่อใช้เป็นกลไกของรัฐในการป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงและใช้ในการรักษาระดับราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงของประเทศ ซึ่งการพิจารณาว่าผู้ค้าน้ำมันรายใดจะได้รับการจ่ายเงินชดเชยจากกองทุนสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงจึงต้องเป็นตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ ๔/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๗ เรื่อง กำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง ข้อ ๑๐ ซึ่งกำหนดว่า ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กำหนดให้มีการจ่ายเงินชดเชยจากกองทุนสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงที่ทำในราชอาณาจักร ให้ผู้อำนวยการสถาบันบริหารกองทุนพลังงานทำหน้าที่ส่งจ่ายเงินจากกองทุนชดเชยให้แก่ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๔๓ ตามปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่ผลิตและจำหน่ายเพื่อใช้ในราชอาณาจักรในอัตราที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ประกาศกำหนด และข้อ ๑๑ ซึ่งกำหนดว่า ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กำหนดให้มีการจ่ายเงินชดเชยจากกองทุนสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงที่นำเข้า ให้ผู้อำนวยการสถาบันบริหารกองทุนพลังงาน ผู้อำนวยการทำหน้าที่ส่งจ่ายเงินจากกองทุนชดเชยให้แก่ผู้นำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้ในราชอาณาจักร ตามปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่นำเข้าเพื่อใช้ในราชอาณาจักรในอัตราที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ประกาศกำหนด กรณีจึงเห็นได้ว่าการจ่ายเงินชดเชยจากกองทุนสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงที่ทำในราชอาณาจักรและที่นำเข้ามีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินชดเชยจากกองทุนสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงไว้อย่างชัดเจน การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่อ้างแต่เพียงว่าผู้ค้าน้ำมันไม่ได้ขาดทุน โดยดูจากการพิจารณาผลประกอบการจึงไม่อาจนำมาเป็นเหตุอ้างได้ว่าการจ่ายเงินชดเชยจากกองทุนสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อไม่ปรากฏว่ามีเหตุอื่นที่ทำให้

/การกำหนด...

การกำหนดราคาขายส่งหน้าโรงกลั่นไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีจึงถือได้ว่าการกำหนดราคาขายส่งหน้าโรงกลั่นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

กรณีมีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า การกำหนดราคาขายปลีกน้ำมันของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ราคาขายปลีกน้ำมันหรือราคาขายปลีก ณ สถานีบริการน้ำมันเป็นราคาขายส่งหน้าโรงกลั่น บวกด้วยค่าการตลาดและภาษีมูลค่าเพิ่มของค่าการตลาด โดยค่าการตลาดเป็นผลตอบแทนที่ผู้ค้าน้ำมันจะได้รับจากการทำธุรกิจค้าปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งระบบ ซึ่งรวมถึงผลตอบแทนของการลงทุนก่อสร้างคลังน้ำมัน ระบบขนส่ง การก่อสร้างสถานีบริการ การส่งเสริมการขาย และค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจทุกอย่าง รวมถึงค่าใช้จ่ายบุคลากร และภาษีมูลค่าเพิ่มของค่าการตลาด จะคิดในอัตราร้อยละ ๗ ของค่าการตลาดดังกล่าว ซึ่งในประเด็นนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า การกำหนดค่าการตลาดเอื้อประโยชน์แก่เอกชนทำให้ประชาชนต้องจ่ายค่าน้ำมันแพงกว่าความเป็นจริง เห็นว่า คำสั่งนายกรัฐมนตรีกที่ ๔/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๗ เรื่อง กำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง ข้อ ๒ ให้คานียาม ค่าการตลาด หมายความว่า ค่าใช้จ่ายต่างๆ ซึ่งรวมผลตอบแทนในการดำเนินธุรกิจของเจ้าของสถานีบริการ ซึ่งรับน้ำมันเชื้อเพลิงจากผู้ค้าน้ำมัน และของผู้ค้าน้ำมันซึ่งรับน้ำมันเชื้อเพลิงจากผู้ผลิตและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงจากโรงกลั่นเพื่อใช้ในราชอาณาจักร หรือจากผู้นำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้ในราชอาณาจักร แล้วแต่กรณีค่าการตลาดถือเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการคลังน้ำมัน จากบทนิยามดังกล่าว ค่าการตลาดจึงมีทั้งส่วนที่เป็นผลตอบแทนของผู้ค้าน้ำมันที่จะได้รับจากการประกอบกิจการ และส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายในการขนส่งน้ำมันจากคลังน้ำมันไปยังสถานีบริการน้ำมัน ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานทั่วไป ค่าการขายและการตลาด และค่าใช้จ่าย ณ สถานีบริการ เช่น ค่าแรง พนักงาน ค่าเช่าที่ดิน และค่าสาธารณูปโภคต่างๆ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหน้าที่กำกับดูแลค่าการตลาดน้ำมันให้เป็นไปตามกลไกราคาตลาดน้ำมันในแต่ละช่วงเวลา และกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานรับแจ้งการปรับราคาจำหน่ายน้ำมันจากผู้ค้าน้ำมัน กรณีจึงไม่อาจกำหนดค่าการตลาดเอื้อประโยชน์ต่อเอกชนตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้างได้ นอกจากนี้ การกำหนดราคาขายปลีก ณ สถานีบริการน้ำมันของผู้ค้าน้ำมันในระบบการค้าเสรี ผู้ค้าน้ำมันแต่ละรายต้องแข่งขันกับผู้ค้าน้ำมันรายอื่นในบริการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงให้แก่ประชาชน ดังนั้น หากผู้ค้าน้ำมันรายใด กำหนดราคาขายปลีก ณ สถานีบริการน้ำมันสูงเกินสมควร ประชาชนย่อมไปใช้บริการสถานีบริการน้ำมันของผู้ค้ารายอื่นแทน จึงถือได้ว่าค่าการตลาดน้ำมันเป็นไปตามกลไกราคาตลาดน้ำมันแล้ว ด้วยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๔ เรื่อง การยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง

/และการกำหนด...

และการกำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิงของผู้ผูกฟองคืดที่ ๒ โดยผู้ผูกฟองคืดที่ ๓ จึงเป็น การกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนที่ผู้ผูกฟองคืดทั้งสี่อ้างว่า กรรมการของผู้ผูกฟองคืดทั้งแปด มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับกิจการของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) นั้น เห็นว่า บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่กระทรวงการคลังถือหุ้นใหญ่ร้อยละ ๕๑ การบริหารและกำกับดูแลกิจการของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จึงย่อมมีตัวแทนจากภาครัฐเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้การประกอบกิจการ ของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นไปตามแนวนโยบายของภาครัฐด้วย ทั้งนี้ กรรมการของ ผู้ผูกฟองคืดที่ ๕ ได้รับการเลือกตั้งโดยที่ประชุมผู้ถือหุ้นของผู้ผูกฟองคืดที่ ๕ ตามข้อ ๓๒ ของ ข้อบังคับของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการของผู้ผูกฟองคืดที่ ๕ เป็นการทำหน้าที่ในรูปของคณะกรรมการซึ่งต้องอาศัยมติของคณะกรรมการ การที่กรรมการของ ผู้ผูกฟองคืดที่ ๕ มีตำแหน่งเป็นกรรมการของผู้ผูกฟองคืดที่ ๒ และผู้ผูกฟองคืดที่ ๓ ก็เป็นองค์ประกอบ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และคำสั่ง คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ที่ ๔/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๕ เรื่อง แต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน และมีสิทธิออกเสียงลงมติเพียงเสียงหนึ่งเท่านั้น จึงไม่อาจ กำหนดนโยบายที่เอื้อประโยชน์ให้แก่เอกชนรายใดได้แต่อย่างใด

ส่วนกรณีที่ผู้ผูกฟองคืดทั้งสี่อ้างว่า โรงกลั่นน้ำมันในประเทศไทยมีกำลังการผลิตสั้น และส่งออกไปยังต่างประเทศในราคาต่ำกว่าราคาน้ำมันหน้าโรงกลั่นในประเทศไทย นั้น เห็นว่า ธุรกิจโรงกลั่นในประเทศไทยอยู่ภายใต้การแข่งขันเสรี โรงกลั่นของไทยไม่ได้แข่งขันเฉพาะกลุ่มโรงกลั่น ในประเทศเท่านั้น แต่ยังคงแข่งขันกับจากโรงกลั่นในต่างประเทศ ซึ่งการกำหนดราคาน้ำมันหน้า โรงกลั่นในประเทศไทยของโรงกลั่นน้ำมันในประเทศใช้หลักการเสมอภาคกับการนำเข้าและใช้ตลาด ประเทศสิงคโปร์เป็นตลาดอ้างอิงในการกำหนดราคา ส่วนการส่งออกน้ำมันไปจำหน่ายต่างประเทศ ของโรงกลั่นเป็นการดำเนินธุรกิจโรงกลั่นการกำหนดราคาจึงขึ้นอยู่กับเจรจาทางการค้าเป็นสำคัญ

ส่วนกรณีที่ผู้ผูกฟองคืดทั้งสี่อ้างกรณีต่างๆ เช่น ประเทศไทยไม่จำเป็นต้องนำเข้า น้ำมัน และไม่มีการเปิดเผยสัญญาน้ำมัน การกำหนดค่าสัมปทานตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน และการที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้าง ราคาน้ำมัน นั้น เห็นว่า ประเด็นข้ออ้างดังกล่าวเป็นเรื่องที่ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกำหนด โครงสร้างราคาน้ำมันแต่อย่างใด ศาลจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นดังกล่าว

ประเด็นที่สอง ผู้ผูกฟองคืดที่ ๘ ละเลยต่อหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วย สินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ กรณีไม่ควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง หรือไม่ เห็นว่า แม้จะมี การกำหนดให้น้ำมันเชื้อเพลิงเป็นสินค้าและบริการควบคุมตามข้อ ๓ (๑๘) ของประกาศ

/คณะกรรมการ...

คณะกรรมการกลางว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ เรื่อง การกำหนดสินค้าและค่าบริการควบคุม ปี ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ ซึ่งใช้บังคับขณะที่มีการฟ้องคดี เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการครองชีพของประชาชนและเป็นสินค้าที่ใช้เป็นปัจจัยการผลิตต่อเนื่อง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อราคาของสินค้าชนิดอื่นตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ มีอำนาจตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ในการกำหนดมาตรการต่างๆ เช่น การกำหนดราคาซื้อหรือราคาจำหน่ายสินค้าหรือบริการควบคุม ให้ผู้ซื้อซื้อสินค้าและบริการในราคาไม่ต่ำกว่าราคาที่กำหนด ให้ผู้จำหน่ายจำหน่ายสินค้าและบริการในราคาไม่สูงกว่าราคาที่กำหนด ตรึงไว้ในราคาใดราคาหนึ่ง กำหนดอัตรากำไรสูงสุดต่อหน่วยของสินค้าที่ผู้จำหน่ายจะได้รับ เป็นต้น แต่เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๔ อนุมัติให้ดำเนินการยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งทำให้ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นไปตามกลไกตลาดเสรี และสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง ประกอบกับมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสินค้า น้ำมันเชื้อเพลิงรวมถึงพลังงานอื่นในประเทศ โดยเฉพาะอยู่แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ จึงไม่มีหน้าที่กำหนดราคาจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงแต่อย่างใด

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทูลทูลทูลว่า ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้องและข้อกฎหมายครบถ้วนและสอดคล้องกับมาตรา ๓ และมาตรา ๑๘๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และวินัยจริยธรรมของศาลปกครองหรือไม่ เนื่องจาก ประเทศไทยไม่ได้นำเข้าน้ำมันจากประเทศสิงคโปร์ จึงไม่มีค่าขนส่งและค่าประกันภัย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กำหนดโครงสร้างราคาน้ำมัน โดยกำหนดราคาหน้าโรงกลั่นที่บวกค่าขนส่งและค่าประกันที่ไม่มีอยู่จริง จึงเป็นการกำหนดราคาหน้าโรงกลั่นที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย สร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร ทั้งๆ ที่ควรกำหนดราคาตามต้นทุนจริงบวกกำไรเล็กน้อยเพื่อก่อประโยชน์แก่ประชาชนมากกว่าประโยชน์ของโรงกลั่นน้ำมัน อันเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อเอกชนแต่ไม่รักษาผลประโยชน์ของประชาชน ขัดต่อมาตรา ๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และขณะที่มีการฟ้องคดี โรงกลั่นเอกชนมีกำลังการผลิตเกินความต้องการในประเทศ จนต้องนำเข้าน้ำมันดิบเพื่อผลิตน้ำมันสำเร็จรูปเพื่อส่งออก แต่รายได้ทั้งหมดตกแก่เอกชน ตามตัวอย่างข้อมูลการส่งออกของกระทรวงพาณิชย์ว่ามีการส่งออกน้ำมันสำเร็จรูปมูลค่าถึงกว่า ๓๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งขัดแย้งกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นและข้อสรุปของพนักงานอัยการว่าเพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่โรงกลั่นภายในประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคงด้าน

/พลังงาน...

พลังงานให้แก่ประเทศ กลับปรากฏว่า โรงกลั่นเอ็กซนทำกำไรเพิ่มขึ้นจากการกำหนดนโยบาย มติ และการบริหารจัดการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

ศาลปกครองชั้นต้นไม่ได้วินิจฉัยเกี่ยวกับการชดเชยกองทุนน้ำมันปีละ ๕๐,๐๐๐ ล้านบาท ว่ามีที่มาที่ไปอย่างไร บริษัทเอ็กซนขาดทุนจริงหรือไม่ หรือเงินชดเชยนั้นไปสร้างกำไรเพิ่มขึ้นให้แก่บริษัทต่างๆ ซึ่งไม่สามารถหาข้อมูลได้ว่าเป็นบริษัทใด มีความโปร่งใสหรือไม่ เป็นต้นทุนจริงหรือต้นทุนเทียมที่อ้างลอยๆ เพื่อเก็บเงินจากประชาชน สร้างภาระแก่ประชาชน เกินสมควร การวินิจฉัยและพิพากษาคดีของศาลปกครองชั้นต้นจึงไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรมตาม มาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ การที่ศาลปกครองชั้นต้น วินิจฉัยว่าเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ถูกยกเลิกไปแล้วการฟ้องคดี ย่อมตกไป ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าสามารถยกมาตรา ๒๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อต่อสู้คดีในศาลหรือฟ้องร้องต่อศาลได้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองและประชาชนทุกคน มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลและได้รับการพิจารณาพิพากษาคดีอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เป็นธรรม ปราศจากการมือคดตี ตามมาตรา ๓ มาตรา ๕ มาตรา ๑๘๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตุลาการ ต้องปฏิบัติตามวินัยแห่งการเป็นตุลาการศาลปกครองตามข้อ ๗ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๖ รวมทั้งประมวล จริยธรรมข้าราชการตุลาการ ข้อ ๑ ข้อ ๓ และตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ การที่ศาลปกครองชั้นต้นยกเอาคำเบิกความและพยานหลักฐานของ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และไม่นำพยานหลักฐานตามมาตรา ๒๒๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้ คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์ หรือไม่ได้รับความเป็นธรรม บังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เสมอภาค ไม่เท่าเทียมกัน แล้วพิพากษายกฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เป็นการใช้อุบายโดยชอบ และมีเจตนา บริสุทธ์หรือไม่ ทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อันขัดต่อหลักจริยธรรม ขัดต่อมาตรา ๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ไม่รักษาผลประโยชน์ ของชาติและประชาชนหรือไม่ การที่ศาลปกครองชั้นต้นไม่ได้หยิบยกพยานหลักฐานของทั้งฝ่าย ให้ครบถ้วน มีผลต่อรูปคดีและการตัดสินใจ ทำให้เกิดการละเมิดสิทธิอันพึงมีพึงได้ของประชาชน ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของประเทศ ทำให้ประชาชนต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายเกิน ความจำเป็น ไม่เป็นธรรม เอื้อประโยชน์แก่โรงกลั่นเอ็กซน

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นมีคำพิพากษาตามคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ แก้อุทธรณ์ว่า อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เกี่ยวกับการวินิจฉัยคดีของศาลปกครองชั้นต้นว่าไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรม บังคับใช้กฎหมายไม่

/เสมอภาค...

เสมอภาคและไม่เท่าเทียมกัน ไม่หยาบคายพยานหลักฐานให้ครบถ้วนนั้น เป็นการเสียดีการปฏิบัติหน้าที่ของศาลปกครองชั้นต้น อันเป็นการละเมิดอำนาจศาล ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ไม่ใช่ผู้เสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาล เนื่องจากไม่มีหลักฐานยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เป็นผู้ใช้น้ำมันจริงหรือไม่ได้รับความเสียหายเพียงใด ส่วนที่อ้างว่าเป็นการฟ้องแทนประชาชนก็ไม่ปรากฏหลักฐานการเป็นตัวแทนแต่อย่างใด การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายและนโยบายพลังงานที่รัฐบาลได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา การใช้หลักการเสมอภาคกับการนำเข้าโดยกำหนดราคาหน้าโรงกลั่นอ้างอิงราคาตลาดประเทศสิงคโปร์เป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุด เนื่องจาก โรงกลั่นในประเทศต้องแข่งขันกับราคานำเข้าเพราะรัฐบาลเปิดเสรีทางการค้าน้ำมัน และประเทศสิงคโปร์อยู่ใกล้ประเทศไทยมากที่สุด ทำให้ค่าขนส่งถูกกว่าการนำเข้าจากประเทศอื่น นอกจากนี้ ราคาตลาดประเทศสิงคโปร์เป็นราคากลางของเอเชีย จึงสะท้อนอุปสงค์และอุปทานน้ำมันที่แท้จริงของภูมิภาค และสะท้อนราคาน้ำมันของตลาดในภูมิภาคอื่นของโลกได้ ซึ่งราคาน้ำมันหน้าโรงกลั่นจะเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามราคาน้ำมันสำเร็จรูปตลาดประเทศสิงคโปร์ อัตราแลกเปลี่ยน และราคาพลังงานทดแทน เมื่อประเทศไทยต้องนำเข้าน้ำมันดิบเพื่อนำมากลั่นเป็นน้ำมันสำเร็จรูป ถึงแม้ว่าน้ำมันสำเร็จรูปจะผลิตในประเทศไทย แต่เมื่อวัตถุดิบต้องนำเข้าจากต่างประเทศจึงมีค่าใช้จ่ายในการขนส่งและการประกันภัยจริง อันเป็นต้นทุนแฝงอยู่ในรูปของการนำเข้าน้ำมันดิบ นอกจากนี้ กิจกรรมปิโตรเลียมเป็นกิจการที่มีการควบคุมและกำกับดูแลโดยภาครัฐตามกฎหมาย ผู้ประกอบการต่างๆ จึงต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลเช่นเดียวกัน ซึ่งรวมถึงบริษัท ปตท จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือด้วย การดำเนินการกำหนดราคาน้ำมันของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นการกระทำของคณะบุคคลผ่านมติที่ประชุม ไม่มีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานใดที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการกำหนดราคาเพื่อประโยชน์ของเอกชนดังที่กล่าวอ้าง ส่วนราคาน้ำมันที่ขายในประเทศกับที่ส่งออกต่างประเทศมีความแตกต่างกันเนื่องจากหลักเกณฑ์การคำนวณ และไม่ส่งผลต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสี่และผู้บริโภคน้ำมันภายในประเทศ และเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ถูกยกเลิกไปแล้วการฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ย่อมตกไป

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ แก้อุทธรณ์ว่า ข้ออ้างเกี่ยวกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและประมวลจริยธรรมของตุลาการศาลปกครองไม่ใช่การโต้แย้งเกี่ยวกับประเด็นพิพาทหรือประเด็นแห่งคดี ไม่ได้โต้แย้งคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นโดยชัดแจ้งว่าไม่ถูกต้องด้วยเหตุผลข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใด และไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยชอบที่ศาลปกครองสูงสุดจะไม่รับคำอุทธรณ์ไว้พิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่จึงไม่อาจอ้างมาตรา ๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาเป็นฐานใน

/การฟ้อง...

การฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้นอกจากนี้ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ในคดีนี้ไม่ได้กระทำในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่มีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ต่อศาล มติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้ยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๔ มีความเหมาะสมและชอบด้วยกฎหมายแล้ว โดยมีสาเหตุเพราะสภาพการแข่งขันในตลาดน้ำมันในขณะนั้นอยู่ในระดับสูง ราคาน้ำมันในตลาดโลกลดลงมาก ประชาชนมีความเข้าใจขึ้นเกี่ยวกับการกำหนดราคาน้ำมัน นอกจากนี้ มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวไม่มีลักษณะเป็นกฎที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง การกำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชอบด้วยกฎหมายแล้ว สาเหตุที่ประเทศไทยใช้ราคาในตลาดสิงคโปร์เป็นฐานอ้างอิง เนื่องจากประเทศสิงคโปร์เป็นตลาดซื้อขายน้ำมันขนาดใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชีย ราคาในตลาดจึงสะท้อนอุปสงค์และอุปทานน้ำมันที่แท้จริงของภูมิภาคประเทศต่างๆ จึงใช้ราคาของตลาดสิงคโปร์เป็นฐานในการกำหนดราคาส่งออกและซื้อขายน้ำมันเช่นเดียวกัน การกำหนดให้อ้างอิงราคาดังกล่าวจึงเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดแล้ว ส่วนการกำหนดโครงสร้างราคาน้ำมัน โดยรวมค่าขนส่ง ค่าประกันภัย และค่าประกันสูญเสีย นั้น ค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้ค้าน้ำมันจำเป็นต้องเสียเพื่อนำเข้าน้ำมันสำเร็จรูปจากตลาดประเทศสิงคโปร์มาจำหน่ายในประเทศไทย จึงเป็นต้นทุนที่แท้จริง ราคาน้ำมันหน้าโรงกลั่นไม่สามารถนำไปเปรียบเทียบกับราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ยังไม่ผ่านกระบวนการกลั่นได้ โรงกลั่นเอกชนในประเทศไทยอยู่ภายใต้การแข่งขันทางการค้าอย่างเสรี ไม่ได้ทำการค้าเฉพาะกับผู้ค้าน้ำมันภายในประเทศเท่านั้น การที่นำเข้าน้ำมันดิบมาผลิตน้ำมันสำเร็จรูปเพื่อส่งออกจึงเป็นการดำเนินธุรกิจของโรงกลั่นเอกชนเอง ส่วนข้ออ้างเกี่ยวกับการชดเชยกองทุนน้ำมันปีละ ๕๐,๐๐๐ ล้านบาท ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ฟ้องคดีนี้ อีกทั้ง การจ่ายเงินดังกล่าวมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินไว้ชัดเจนแล้ว ซึ่งในขั้นตอนการขอรับเงินชดเชยยังต้องมีส่วนราชการและสถาบันบริหารกองทุนพลังงานตรวจสอบอีกชั้นหนึ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ไม่ได้รับสิทธิพิเศษใดๆ ที่แตกต่างจากเอกชนรายอื่น และไม่มีอำนาจและไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิงและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ไม่สามารถกำหนดนโยบายเอื้อประโยชน์ให้เอกชนตามที่กล่าวอ้าง นอกจากนี้ ประเด็นดังกล่าวศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในข้อหานี้ไว้พิจารณาแล้ว

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ แก้อุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ไม่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดราคาน้ำมันแต่ประการใด

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ แก้อุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ไม่มีอำนาจและไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดราคาน้ำมันในคดีนี้

/ผู้ถูกฟ้องคดี...

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ แก้อุทธรณ์ว่า แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ จะกำหนดให้น้ำมันเชื้อเพลิง เป็นสินค้าควบคุม แต่เมื่อมีกฎหมายและหน่วยงานที่กำกับดูแลสินค้าน้ำมันเชื้อเพลิง รวมถึงพลังงานอื่นในประเทศโดยเฉพาะและครอบคลุมอยู่แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ จึงไม่มีความจำเป็นที่จะ กำหนดราคาจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๖ โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบ คำแถลงการณ์เป็นหนังสือของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานในคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้าน คำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำอุทธรณ์ คำแก้อุทธรณ์ และพยานหลักฐานอื่นจากการแสวงหา ข้อเท็จจริงของศาลแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ให้ยกเลิกการควบคุมราคาน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อให้ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงสะท้อนถึงต้นทุนที่แท้จริง ทางเศรษฐศาสตร์ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในการประชุมครั้งที่ ๓๙/๒๕๕๔ (ครั้งที่ ๙๗) เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์การคำนวณราคาน้ำมันหน้าโรงกลั่นตามมาตรฐาน ยูโร ๔ ดังนี้ ๑. เบนซินออกเทน ๙๕ = [ราคาน้ำมันเบนซิน (UPG ๙๕) ตลาดประเทศสิงคโปร์ (Mean of Platt's Singapore : MOPS) + พรีเมียม (พรีเมียม คือ ค่าปรับคุณภาพน้ำมัน (๑.๔๐ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล) + ค่าขนส่ง World Scale กรุงเทพมหานคร - ประเทศสิงคโปร์ + ค่าประกันภัยร้อยละ ๐.๐๘๔ ของ C&F + ค่า Loss ร้อยละ ๐.๕ ของ CIF) + ต้นทุนส่วนเพิ่มยูโร ๔ (๒.๔๖ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล)] ที่ ๖๐ °F (องศาฟาเรนไฮต์) x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔ ๒. เบนซินออกเทน ๙๑ = [ราคาน้ำมันเบนซิน (UPG ๙๕) ตลาดประเทศสิงคโปร์ (Mean of Platt's Singapore : MOPS) + พรีเมียม (พรีเมียม คือ ค่าปรับคุณภาพน้ำมัน (- ๐.๘๐ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล) + ค่าขนส่ง World Scale กรุงเทพมหานคร - ประเทศสิงคโปร์ + ค่าประกันภัยร้อยละ ๐.๐๘๔ ของ C&F + ค่า Loss ร้อยละ ๐.๕ ของ CIF) + ต้นทุนส่วนเพิ่มยูโร ๔ (๒.๔๖ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล)] ที่ ๖๐ F x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔ ๓. น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว = [ราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็วซัลเฟอร์ ร้อยละ ๐.๕ (GO ๐.๕) ตลาดประเทศ (Mean of Platt's Singapore : MOPS) + (พรีเมียม คือ ค่าปรับคุณภาพน้ำมัน (๑.๗๐ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล) + ค่าขนส่ง World Scale กรุงเทพมหานคร - ประเทศสิงคโปร์ + ค่าประกันภัยร้อยละ ๐.๐๘๔ ของ C&F + ค่า Loss ร้อยละ ๐.๕ ของ CIF) + ต้นทุนส่วนเพิ่มยูโร ๔ (๒.๔๖ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล)] ที่ ๖๐ °F x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔ ๔. น้ำมันแก๊สโซฮอล ๙๕ = ร้อยละ ๙๐ ของ [ราคาเบนซินออกเทน ๙๕

/+ (๑ เหรียญ...

+ (๑ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔)] + ร้อยละ ๑๐ ของราคาเอทานอล ๕. น้ำมันแก๊สโซฮอล ๙๑ = ร้อยละ ๙๐ ของ [ราคาเบนซินออกเทน ๙๑ + (๒ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔)] + ร้อยละ ๑๐ ของราคาเอทานอล ๖. น้ำมันแก๊สโซฮอล E๒๐ = ร้อยละ ๘๐ ของ [ราคาเบนซินออกเทน ๙๕ + (๑.๗ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔)] + ร้อยละ ๒๐ ของราคาเอทานอล ๗. น้ำมันแก๊สโซฮอล E๘๕ = ร้อยละ ๑๕ ของราคาเบนซินออกเทน ๙๕ + ร้อยละ ๘๕ ของราคาเอทานอล ทั้งนี้ เห็นชอบระยะเวลาและต้นทุนส่วนเพิ่มยูโร ๔ โดยน้ำมันดีเซล ตั้งแต่วันที่ ๘ มกราคม - ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๕ และน้ำมันเบนซิน ตั้งแต่วันที่ ๘ มกราคม - ๑๖ เมษายน ๒๕๕๕ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ (ครั้งที่ ๑๔๑) เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์การปรับอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง โดยการลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงของน้ำมันดีเซลให้พิจารณาจากราคาขายปลีกน้ำมันดีเซล หากมีราคาสูงจนทำให้มีผลกระทบต่อภาคขนส่งและค่าโดยสารเกินสมควร ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาปรับลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันได้ตามความเหมาะสม ส่วนการปรับเพิ่มให้พิจารณาจากราคาขายปลีกน้ำมันดีเซล หากมีราคาต่ำจนทำให้ผู้ประกอบการขนส่งและโดยสารสมควรปรับอัตราค่าบริการลง ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ปรับเพิ่มอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเพื่อให้ราคาขายปลีกน้ำมันดีเซลอยู่ในระดับที่เหมาะสม ไม่กระทบเกินสมควรต่อค่าขนส่งและโดยสาร สำหรับการปรับเพิ่มหรือลดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงของน้ำมันเบนซินและน้ำมันแก๊สโซฮอล ให้พิจารณาปรับเพื่อรักษาระดับส่วนต่างราคาระหว่างน้ำมันเบนซินกับน้ำมันแก๊สโซฮอล เพื่อจูงใจให้มีการใช้พลังงานทดแทน (เอทานอล) มากขึ้น ทั้งนี้ การปรับอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันดังกล่าวให้คำนึงถึงสถานการณ์ราคาน้ำมันในตลาดโลกและภาวะเงินเฟ้อของประเทศ การส่งเสริมพลังงานทดแทนและฐานะกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๖ (ครั้งที่ ๑๓๗) เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์การคำนวณราคาน้ำมันหน้าโรงกลั่นของน้ำมันดีเซล ดังนี้ น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว = [ราคาน้ำมันดีเซลตลาดประเทศสิงคโปร์ (Mean of Platt's Singapore : MOPS Gasoil ๕๐๐ ppm) + พรีเมียม (ค่าปรับคุณภาพน้ำมัน (๒.๘๘ เหรียญสหรัฐต่ออเมริกาต่อบาร์เรล) + ค่าขนส่ง World Scale กรุงเทพฯ - สิงคโปร์ + ค่าประกันภัยร้อยละ ๐.๐๘๔ ของ C&F + ค่า Loss ร้อยละ ๐.๕ ของ CIF)] ที่ ๖๐ F x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔ ซึ่งราคาขายส่งหน้าโรงกลั่นประกอบด้วย ราคาหน้าโรงกลั่น + ภาษีสรรพสามิต + ภาษีเทศบาล + กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง + กองทุนส่งเสริมและอนุรักษ์พลังงาน + ภาษีมูลค่าเพิ่ม ส่วนราคาขายปลีกน้ำมัน ประกอบด้วย ราคาขายส่งหน้าโรงกลั่น + ค่าการตลาด + ภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ร่วมกันกำหนดราคาน้ำมันแพงเกินจริงและเอื้อประโยชน์ต่อเอกชน ทำให้การ

/กำหนดราคา...

กำหนดราคาเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องมาจากการจ่ายเงินกองทุนชดเชยเพื่ออุดหนุนกลุ่มปิโตรเคมีและอุตสาหกรรม การผูกขาดการขายก๊าซธรรมชาติของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) การกำหนดราคาหน้าโรงกลั่นที่สูงเกินไป และผู้ทำหน้าที่กำหนดราคามีผลประโยชน์ทับซ้อนเนื่องจากดำรงตำแหน่งในบริษัทเอกชนด้วย รวมทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่กำหนดเพดานราคาน้ำมันที่เป็นธรรม ปลอ่ยให้มีการจำหน่ายน้ำมันโดยตั้งราคาตามอำเภอใจและค้ากำไรเกินควร จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น โดยมีคำขอรวม ๒๒ ข้อ

ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่แยกได้เป็น ๖ ข้อหา ดังนี้ ข้อหาที่หนึ่ง ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ร่วมกันกำหนดราคาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่แพงเกินจริงและเอื้อประโยชน์ต่อเอกชน ทำให้การกำหนดราคาเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้หยุดขึ้นราคาน้ำมัน ราคาก๊าซธรรมชาติทั้งก๊าซ LPG และ NGV อันเนื่องมาจากการจ่ายเงินกองทุนชดเชยเพื่ออุดหนุนกลุ่มปิโตรเคมีและอุตสาหกรรม การผูกขาดการขายก๊าซธรรมชาติของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) การกำหนดราคาหน้าโรงกลั่นที่สูงเกินไป และผู้ทำหน้าที่กำหนดราคามีผลประโยชน์ทับซ้อนเนื่องจากดำรงตำแหน่งในบริษัทเอกชนด้วย ข้อหาที่สอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ร่วมกันกำหนดราคาค่าไฟฟ้าโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ได้มีมติให้ปรับขึ้นอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ (ค่าเอฟที) ในงวดเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคม ๒๕๕๕ อีกหน่วยละ ๓๐ สตางค์ และต่อมาได้ประกาศขึ้นค่าเอฟทีในเดือนกันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๕ อีกหน่วยละ ๑๘ สตางค์ โดยอ้างว่าเป็นผลมาจากก๊าซธรรมชาติที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้าราคาสูงขึ้นตามราคาน้ำมัน ทำให้ราคาค่าไฟฟ้าแพงตามขึ้นไปด้วย ขอให้หยุดขึ้นค่าไฟฟ้า ข้อหาที่สาม ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่ได้ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ไม่กำหนดเพดานราคาน้ำมันและก๊าซที่เป็นธรรม ปลอ่ยให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ รวมทั้งเอกชนที่ขายน้ำมันตั้งราคาตามอำเภอใจและค้ากำไรเกินควร ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ ควบคุมราคาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง ข้อหาที่สี่ ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ฟ้องว่า ในการกำหนดราคาน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และค่าไฟฟ้า ข้าราชการซึ่งมีอำนาจในการควบคุมดูแลในเรื่องดังกล่าวเป็นกรรมการในบริษัทเอกชนทำให้มีผลประโยชน์ทับซ้อน และมีการกระทำที่เอื้อต่อประโยชน์เอกชนอันเป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ ขอให้ยกเลิกมาตรา ๕ (๙) และ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อมิให้ข้าราชการไปเป็นกรรมการในบริษัทเอกชนและมีให้เจ้าหน้าที่ของรัฐแสวงหา

/ประโยชน์จาก...

ประโยชน์จากตำแหน่งแต่สร้างภาระและความเดือดร้อนให้ประชาชนทั้งประเทศ ขอให้ข้า
ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปกปิดข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับราคาน้ำมันและก๊าซ
ธรรมชาติ มีการให้ข้อมูลที่บิดเบือนแก่ประชาชน ขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอในข้อที่ ๑
ข้อ ๕ ข้อ ๗ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๔ และข้อหาที่หก ผู้ฟ้องคดีทั้งสองขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง
ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ มาตรา ๘๕ (๔) และมาตรา ๘๔ (๖) ของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยการแก้ไขพระราชบัญญัติปิโตรเลียม
พ.ศ. ๒๕๑๔ ตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และส่วนหนึ่งจัดสรรให้ท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคน
และชุมชนในท้องถิ่นที่มีบ่อก๊าซและน้ำมัน และหากจะให้สัมปทานแก่เอกชนใด ควรมีการเปิดรับ
ฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่มีแหล่งก๊าซและน้ำมันเพื่อให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบ
ได้รับประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ของตนเองตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ มาตรา ๘๕ (๔)
และมาตรา ๘๔ (๖) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้รับคำฟ้องข้อหาที่หนึ่ง ข้อหาที่สอง และข้อหา
ที่สามไว้พิจารณา และมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในข้อหาที่สี่ ข้อหาที่ห้า และข้อหาที่หกไว้พิจารณา
ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องบางข้อหาไว้พิจารณา
ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งที่ ๑๖๕/๒๕๕๗ ไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ต่อมา
ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้แยกคดีออกจากกันเป็น ๓ คดี แล้วพิจารณาพิพากษาแต่ละคดีแยกกัน
ไปโดยคู่กรณีของทั้งสามคดีดังกล่าวยังคงเป็นเช่นเดิม โดยกำหนดให้คดีหมายเลขดำที่ ๑๑๔๓/
๒๕๕๕ คงพิจารณาในประเด็นพิพาทเกี่ยวกับการขึ้นราคาค่าก๊าซ LPG และก๊าซ NGV คดีหมายเลข
ดำที่ ๑๘๗๑/๒๕๕๖ พิจารณาในประเด็นพิพาทเกี่ยวกับการขึ้นราคาค่าไฟฟ้า และคดีนี้พิจารณา
ในประเด็นพิพาทเกี่ยวกับการขึ้นราคาน้ำมัน

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมโดยขอให้หน่วยงานรัฐดำเนินการแก้ไข ดังนี้
๑. ให้แก้ไขมาตรา ๔ มาตรา ๙ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม
พ.ศ. ๒๕๑๔ ในเรื่องการตรวจสอบปริมาณน้ำมันและก๊าซ เพราะขัดต่อมาตรา ๗๘ (๔) และ (๕) ของ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ๒. ให้ยกเลิกมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติ
ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ เรื่อง สัดส่วนสัมปทาน ๓. ให้ยกเลิกมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๒
และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ เรื่อง สิทธิการให้สัมปทาน เพราะ
ขัดต่อมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๘๕ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และ ๔. ขอให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้คิด
ราคาน้ำมัน และก๊าซ LPG ตามราคาตลาดโลก ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง
ขอเพิ่มเติมคำฟ้องเป็น ๒ ข้อหา ดังนี้ ข้อหาที่หนึ่ง ขอให้ศาลไต่สวนและขอให้หน่วยงานของรัฐ

/ดำเนินการ...

ดำเนินการแก้ไขมาตรา ๔ มาตรา ๙ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ในเรื่องการตรวจสอบปริมาณน้ำมันและก๊าซ เพราะขัดต่อมาตรา ๗๘ (๔) และ (๕) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้ยกเลิกมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ เรื่อง สัดส่วนสัมปทาน และให้ยกเลิกมาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ เรื่อง สิทธิการให้สัมปทาน เพราะขัดต่อมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๖๖ มาตรา ๖๗ และมาตรา ๘๕ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และข้อหาที่สอง ขอให้ศาลยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้คิดราคาน้ำมัน และก๊าซ LPG ตามราคาตลาดโลก ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องเพิ่มเติมในข้อหาที่หนึ่งไว้พิจารณา และให้รับคำฟ้องข้อหาที่สองของผู้ฟ้องคดีทั้งสองไว้พิจารณา

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยแล้ว

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดให้การโต้แย้งว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดเป็นคดีนี้ แต่ศาลปกครองชั้นต้นไม่ได้วินิจฉัยในประเด็นดังกล่าว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดยื่นคำแก้อุทธรณ์เกี่ยวกับสิทธิในการฟ้องคดี กรณีจึงมีปัญหาที่ต้องพิจารณาก่อนว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองหรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้น ต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง เห็นว่า น้ำมันเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการผลิตและการขนส่งของประเทศ การกำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันจึงย่อมส่งผลกระทบต่อราคาน้ำมันในประเทศและมีผลกระทบต่อผู้บริโภคอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่าเป็นผู้บริโภคซึ่งได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดในการกำหนดราคาน้ำมันโดยไม่ชอบและไม่กำกับดูแลราคาน้ำมัน

/ให้ถูกต้อง...

ให้ถูกต้องเหมาะสม ทำให้ต้องใช้น้ำมันในราคาที่แพงเกินกว่าความจริง จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งแปดดังกล่าว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่จึงมีสิทธิฟ้องคดีนี้ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คดีนี้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ฟ้องโดยมีคำขอหลายประการ ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งรับคำฟ้องบางข้อหา และไม่รับคำฟ้องบางข้อหา ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ และศาลปกครองชั้นต้นตั้งประเด็นพิพาท ๒ ประเด็น คือ มติคณะรัฐมนตรีและการกำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ ละเลยต่อหน้าที่หรือไม่ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ ไม่มีหน้าที่กำหนดราคาจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง จึงไม่ละเลยต่อหน้าที่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมีคำพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่อุทธรณ์เฉพาะประเด็นความชอบของการกำหนดโครงสร้างราคาน้ำมัน คดีในประเด็นที่ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ ละเลยต่อหน้าที่หรือไม่ และในประเด็นในคำขออื่นๆ จึงยุติไปในชั้นการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น จึงมีปัญหาที่ต้องพิจารณาในชั้นอุทธรณ์เฉพาะในส่วนการกำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันตามคำอุทธรณ์เท่านั้น

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ วรรคสอง บัญญัติว่า การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล รวมทั้งองค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ วรรคสอง บัญญัติว่า รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติและความผาสุกของประชาชนโดยรวม มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกำหนดแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. ๒๕๑๖ บัญญัติว่า เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขและป้องกันการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง นายกรัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งเพื่อกำหนดมาตรการเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้ (๑) การผลิต การจำหน่าย การขนส่ง การมีไว้ในครอบครอง การสำรองและการส่งออกนอกราชอาณาจักรและการนำเข้ามาในราชอาณาจักร

/ซึ่งน้ำมัน...

ซึ่งน้ำมันเชื้อเพลิงทุกชนิด (๒) การผลิตหรือการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าหรือพลังงานอื่น (๓) การใช้ น้ำมันเชื้อเพลิง พลังงานไฟฟ้าหรือพลังงานอื่น หรือการดำเนินกิจการที่ต้องใช้น้ำมันเชื้อเพลิง พลังงานไฟฟ้าหรือพลังงานอื่น เช่น (ก) กำหนดวันเวลาและเงื่อนไขการดำเนินกิจการโรงงาน (ข) กำหนดวันเวลาในการเปิดและปิดและเงื่อนไขในการดำเนินกิจการของโรงมหรสพ โรงภาพยนตร์ สถานบริการ ภัตตาคาร หรือสถานบันเทิงอื่นๆ (ค) กำหนดวันเวลาและเงื่อนไขในการใช้ยานพาหนะ ไม่ว่าจะเป็นยานพาหนะที่ใช้ในกิจการสาธารณะหรือยานพาหนะส่วนบุคคล (ง) การใช้พลังงานไฟฟ้า ในอาคาร ในการโฆษณาและในสถานที่อื่นๆ (๔) การปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิงทุกชนิด วรรคสอง บัญญัติว่า ในการปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง ให้นายกรัฐมนตรีมีอำนาจมอบหมายให้บุคคลหนึ่ง บุคคลใดหรือคณะกรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้นปฏิบัติการแทนได้ โดยจะกำหนดเงื่อนไข อย่างหนึ่งอย่างใดก็ได้ วรรคสาม บัญญัติว่า คำสั่งของนายกรัฐมนตรี หรือผู้ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย ซึ่งได้สั่งการตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลทั่วไป และคำสั่งมอบหมายของนายกรัฐมนตรี ตามวรรคสอง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๔/๒๕๔๗ เรื่อง กำหนด มาตรการเพื่อแก้ไขและป้องกันภาวะขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง ข้อ ๔ กำหนดว่า ให้คณะกรรมการ บริหารนโยบายพลังงานซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (๑) กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการคำนวณราคา และกำหนดราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ทำ ในราชอาณาจักร ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่นำเข้าเพื่อใช้ในราชอาณาจักร (๒) กำหนดค่าการตลาด สำหรับการซื้อขายน้ำมันเชื้อเพลิง... (๕) กำหนดชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิงที่ไม่ต้องส่งเงินเข้ากองทุน หรือไม่ให้ได้รับเงินชดเชย (๖) กำหนดราคาขายส่งหน้าโรงกลั่นและคำนวณราคาขายปลีก... จากบท บัญญัติดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งแต่งตั้งโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้มีอำนาจในการ กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณราคาน้ำมันอันเป็นข้อพิพาทในคดีนี้

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๓๙/๒๕๕๔ (ครั้งที่ ๙๗) เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๔ เห็นชอบหลักเกณฑ์การคำนวณราคาน้ำมันหน้าโรงกลั่น ตามมาตรฐานยุโรป ๔ ดังนี้ ๑. เบนซินออกเทน ๙๕ = [ราคาน้ำมันเบนซิน (UPG ๙๕) ตลาดประเทศ สิงคโปร์ (Mean of Platt's Singapore : MOPS) + พรีเมียม (พรีเมียม คือ ค่าปรับคุณภาพน้ำมัน (๑.๔๐ เหรียญสหรัฐอเมริกาต่อบาร์เรล) + ค่าขนส่ง World Scale กรุงเทพมหานคร - ประเทศ สิงคโปร์ + ค่าประกันภัยร้อยละ ๐.๐๘๔ ของ C&F + ค่า Loss ร้อยละ ๐.๕ ของ CIF) + ต้นทุน ส่วนเพิ่มยุโรป ๔ (๒.๔๖ เหรียญสหรัฐอเมริกาต่อบาร์เรล)] ที่ ๖๐ °F (องศาฟาเรนไฮต์) x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๙๘๔ ๒. เบนซินออกเทน ๙๑ = [ราคาน้ำมันเบนซิน (UPG ๙๕) ตลาดประเทศสิงคโปร์ (Mean of Platt's Singapore : MOPS) + พรีเมียม (พรีเมียม คือ ค่าปรับคุณภาพน้ำมัน (- ๐.๘๐ เหรียญสหรัฐอเมริกาต่อบาร์เรล) + ค่าขนส่ง World Scale กรุงเทพมหานคร - ประเทศสิงคโปร์

/+ ค่าประกันภัย...

+ ค่าประกันภัยร้อยละ ๐.๐๘๔ ของ C&F + ค่า Loss ร้อยละ ๐.๕ ของ CIF) + ต้นทุนส่วนเพิ่มยูโร ๔ (๒.๔๖ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล) ที่ ๖๐ F x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๘๘๔ ๓. น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว = [ราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็วซัลเฟอร์ ร้อยละ ๐.๕ (GO ๐.๕) ตลาดประเทศ (Mean of Platt's Singapore : MOPS) + (พรีเมียม คือ ค่าปรับคุณภาพน้ำมัน (๑.๗๐ เหรียญสหรัฐต่ออเมริกาต่อบาร์เรล) + ค่าขนส่ง World Scale กรุงเทพมหานคร - ประเทศสิงคโปร์ + ค่าประกันภัยร้อยละ ๐.๐๘๔ ของ C&F + ค่า Loss ร้อยละ ๐.๕ ของ CIF) + ต้นทุนส่วนเพิ่มยูโร ๔ (๒.๔๖ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล) ที่ ๖๐ F x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๘๘๔ ๔. น้ำมันแก๊สโซฮอล ๙๕ = ร้อยละ ๘๐ ของ [ราคาเบนซินออกเทน ๙๕ + (๑ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๘๘๔)] + ร้อยละ ๑๐ ของราคาเอทานอล ๕. น้ำมันแก๊สโซฮอล ๙๑ = ร้อยละ ๘๐ ของ [ราคาเบนซินออกเทน ๙๑ + (๒ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๘๘๔)] + ร้อยละ ๑๐ ของราคาเอทานอล ๖. น้ำมันแก๊สโซฮอล E๒๐ = ร้อยละ ๘๐ ของ [ราคาเบนซินออกเทน ๙๕ + (๑.๗ เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล x อัตราแลกเปลี่ยน ÷ ๑๕๘.๘๘๔)] + ร้อยละ ๒๐ ของราคาเอทานอล ๗. น้ำมันแก๊สโซฮอล E๘๕ = ร้อยละ ๑๕ ของราคาเบนซินออกเทน ๙๕ + ร้อยละ ๘๕ ของราคาเอทานอล

หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๖ (ครั้งที่ ๑๓๗) เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เห็นชอบหลักเกณฑ์การคำนวณราคาน้ำมันหน้าโรงกลั่นของน้ำมันดีเซลในลักษณะเดียวกัน

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทูลถรณ์ว่า ประเทศไทยไม่ได้นำเข้าน้ำมันจากประเทศสิงคโปร์ จึงไม่มีค่าขนส่งและค่าประกันภัย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันโดยกำหนดราคาหน้าโรงกลั่นที่บวกค่าขนส่งและค่าประกันภัยที่ไม่มีอยู่จริง จึงเป็นการกำหนดราคาหน้าโรงกลั่นที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย สร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร อันเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อเอกชน ขัดต่อมาตรา ๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และขณะที่มีการฟ้องคดี โรงกลั่นเอกชนมีกำลังการผลิตเกินความต้องการในประเทศ จนต้องนำเข้าน้ำมันดิบเพื่อผลิตน้ำมันสำเร็จรูปเพื่อส่งออก แต่รายได้ทั้งหมดตกแก่เอกชน ซึ่งปรากฏว่าโรงกลั่นเอกชนทำกำไรเพิ่มขึ้นจากการกำหนดนโยบาย มติและการบริหารจัดการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นั้น พิเคราะห์แล้วเห็นว่า กฎหมายกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการคำนวณราคา และกำหนดราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ทำในราชอาณาจักร รวมถึงกำหนดราคาขายส่งหน้าโรงกลั่นและคำนวณราคาขายปลีก โดยไม่ได้กำหนดว่าให้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการโดยกำหนดจากสิ่งใด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติให้กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณราคาน้ำมันหน้าโรงกลั่นตามมาตรฐานยูโร ๔ สำหรับน้ำมันเบนซินและดีเซล โดยใช้หลักการเสมอภาคกับการนำเข้า (Import Parity Basis) และใช้ตลาดประเทศ

/สิงคโปร์...

สิงคโปร์ เป็นตลาดอ้างอิงการกำหนดราคาน้ำมันสำเร็จรูป จึงสามารถดำเนินการได้ตามที่กฎหมายให้อำนาจ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการกำหนดราคาหน้าโรงกลั่นนั้น ได้มีการพิจารณาวิธีการตั้งราคาสำหรับซื้อขายในรูปแบบที่หนึ่ง คือ การตั้งราคาสินค้าจากต้นทุนบวกกำไร (Cost Plus) และรูปแบบที่สอง คือ การตั้งราคาสินค้าโดยใช้กลไกตลาดที่มีการแข่งขัน มีอุปสงค์และอุปทานของสินค้าเป็นตัวกำหนดราคากลาง และนำมาเปรียบเทียบ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เห็นว่า การกำหนดราคา ณ โรงกลั่นโดยใช้หลักการเสมอภาคกับการนำเข้า (Import Parity Basis) และใช้ตลาดประเทศสิงคโปร์ เป็นตลาดอ้างอิงการกำหนดราคาน้ำมันสำเร็จรูปเป็นวิธีที่เหมาะสมกว่า เนื่องจากธุรกิจโรงกลั่นในประเทศไทยอยู่ภายใต้การแข่งขันเสรีและไม่ได้แข่งขันเฉพาะในประเทศเท่านั้น แต่ต้องแข่งขันกับราคานำเข้าเนื่องจากผู้ค้าน้ำมันสามารถเลือกที่จะซื้อน้ำมันจากโรงกลั่นในประเทศหรือนำเข้าเองได้เนื่องจากรัฐบาลมีการเปิดเสรี อีกทั้ง ราคาประเทศสิงคโปร์เป็นราคากลางของตลาดเอเชีย โดยมีประเทศสิงคโปร์เป็นศูนย์กลางการซื้อขาย (ส่งออกและนำเข้า) ของภูมิภาค มีผู้ค้าน้ำมันมากกว่า ๓๐๐ ราย ตั้งบริษัทซื้อขายน้ำมันอยู่ ราคาตลาดประเทศสิงคโปร์จึงสะท้อนอุปสงค์และอุปทานน้ำมันที่แท้จริงของภูมิภาค นอกจากนี้ ในการพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องนำเข้าน้ำมันหรือซื้อเพลิงประเภทอื่นๆ หรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาจากปริมาณการผลิตภายในประเทศเปรียบเทียบกับปริมาณความต้องการใช้ภายในประเทศ ซึ่งหากปริมาณการผลิตน้ำมันภายในประเทศไม่เพียงพอรองรับกับความต้องการแล้ว ย่อมต้องมีการนำเข้าน้ำมันเพื่อให้เพียงพอต่อการใช้งานและความมั่นคงทางพลังงาน ซึ่งคดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ไม่ได้แสดงพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ที่จะแสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยสามารถผลิตน้ำมันในแต่ละปีมีจำนวนปริมาณเท่าไรและเพียงพอกับปริมาณความต้องการใช้ภายในประเทศหรือไม่ อย่างไร และเมื่อประเทศไทยยังคงใช้การนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศร่วมกับน้ำมันที่ผลิตได้ภายในประเทศเพื่อผลิตน้ำมันเชื้อเพลิง จึงย่อมต้องมีค่าขนส่งและค่าประกันภัย การกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวโดยอ้างอิงราคาตลาดประเทศสิงคโปร์บวกกับค่าขนส่งและค่าประกันภัย จึงเป็นการกระทำโดยมีเหตุผลสนับสนุน และไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นการใช้ดุลพินิจที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญและกฎหมาย หรือเอื้อประโยชน์ต่อเอกชนดังที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่กล่าวอ้าง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิงดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ฟังไม่ขึ้น

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่อุทธรณ์ว่า ศาลปกครองชั้นต้นไม่ได้วินิจฉัยเกี่ยวกับการชดเชยกองทุนน้ำมันปีละ ๕๐,๐๐๐ ล้านบาท ว่ามีที่มาที่ไปอย่างไร บริษัทเอกชนขาดทุนจริงหรือไม่ หรือเงินชดเชยนั้นไปสร้างกำไรเพิ่มขึ้นให้แก่บริษัทต่างๆ ซึ่งไม่สามารถหาข้อมูลได้ว่าเป็นบริษัทใด มีความโปร่งใสหรือไม่ เป็นต้นทุนจริงหรือต้นทุนเทียมที่อ้างลอย ๆ เพื่อเก็บเงินจากประชาชน

/สร้างภาระ...

สร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร เห็นว่า ข้ออ้างดังกล่าวไม่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทเกี่ยวกับการกำหนดโครงสร้างราคาน้ำมันในคดีนี้ กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่อ้างว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่และประชาชนทุกคนมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลและได้รับการพิจารณาพิพากษาคดีอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เป็นธรรม ปราศจากการมือคดีและตามหลักนิติธรรม ตามมาตรา ๓ มาตรา ๕ มาตรา ๑๘๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกอบรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตูลาการต้องปฏิบัติตามวินัยแห่งการเป็นตุลาการศาลปกครองตามข้อ ๗ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๖ รวมทั้งประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการ ข้อ ๑ ข้อ ๓ และตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ การที่ศาลปกครองชั้นต้นไม่ได้หยิบยกพยานหลักฐานของทั้งสองฝ่ายให้ครบถ้วน มีผลต่อรูปคดีและการตัดสินคดี ทำให้เกิดการละเมิดสิทธิอันพึงมีพึงได้ของประชาชนในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของประเทศ ทำให้ประชาชนต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายเกินความจำเป็นและไม่เป็นธรรม เอื้อประโยชน์แก่โรงกลั่นเอกชน ไม่เป็นไปตามหลักนิติธรรมนั้น เห็นว่า มาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่า การดำเนินการทั้งปวงเกี่ยวกับการฟ้อง การร้องสอด การเรียกบุคคล หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดี การดำเนินกระบวนการพิจารณา การรับฟังพยานหลักฐานและการพิพากษาคดีปกครอง นอกจากที่บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ข้อ ๖๕ แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่า ศาลมีดุลพินิจที่จะรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาตามกระบวนการพิจารณาโดยไม่จำกัดเฉพาะที่เสนอโดยคู่กรณี แต่พยานหลักฐานนั้นจะต้องเป็นพยานหลักฐานที่คู่กรณีผู้มีส่วนได้เสียมีโอกาสขอตรวจดู ทราบ และแสดงพยานหลักฐานเพื่อยืนยันหรือหักล้าง คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้เสนอคำฟ้องต่อศาลโดยแสดงพยานหลักฐานต่างๆ ประกอบคำฟ้อง คำคัดค้านคำให้การ รวมถึงคำชี้แจงตามสิทธิที่กฎหมายกำหนด และมีโอกาสตรวจดูและหักล้างข้ออ้างและพยานหลักฐานของคู่กรณีอีกฝ่ายแล้ว การที่ศาลปกครองชั้นต้นใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานในคดีและพิพากษายกฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ จึงเป็นการดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายไม่เป็นการขัดต่อหลักนิติธรรมหรือทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้รับการพิจารณาพิพากษาคดีที่ไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายดังที่กล่าวอ้างแต่อย่างใด

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่าเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว การฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ย่อมตกไป ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เห็นว่าสามารถยกมาตรา ๒๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

/พุทธศักราช...

พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อต่อสู้คดีในศาลหรือฟ้องร้องต่อศาลได้ เห็นว่า คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้น
ไม่ได้วินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้แต่อย่างใด กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยข้ออ้างนี้

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย

พิพากษายืน

นายสมภพ ผ่องสว่าง
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายไพฑูลย์ วราหะไพฑูรย์
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายพงษ์ศักดิ์ กัมพูสิริ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายฉัตรชัย นิติภักดิ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายวชิระ ชอบแต่ง
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายวิชัย พจนโพธา

